TYÖMIES.

N:o 153. Keskiviikkona 8 p. Heinäkuuta **1903.**

Tilaushinnat Helsingissä ja asiamiesten luona maaseudulla: koko v. 10: —, ¾ v. 7: 50, ½ v. 5: —, ¼ v. 2: 50, kuuk. 1 mk. Yksityisnumerojen hinta 5 p.
Postikonttoreissa: (paitsi tilaussetelin hintaa koko v. 9: 90, ½ v. 4: 95, kuuk. 89 p.
Venäjällä: koko v. 4 r., ½ v. 2 r., kuuk. 40 k. **Amerikassa:** koko v. 3 doll., ½ v. 1 doll. 50 sent.
Muualla ulkomailla: koko v. 15: —, ½ v. 7: 50.
Viikkopainos s. o. yksinomaan: lauantai-numerot. Hinta konttorissa ja asiamiesten luona: koko v. 3: —, ½ v. 1: 50. **Postikonttoreissa:** koko v. 2: 90, ½ v. 1: 40.

Toimitus:
Eedvard Walpas
vastaava
V. Palomaa

Ilmoituksia vastaan otetaan lehden konttorissa. **Ilmoitushinta** tekstin edellä 25 penniä ja jälkeen 20 p. petiti riviltä. Kuolemailmoitukset 3 mk. Kihla-, syntymä- ja vihkimäilmoitukset 1: 50 p. Ruotsinkieliset suomennetaan maksutta. Pysyvistä ilmoituksista annetaan alennusta. Saman päivän lehteen aiotut ilmoitukset ovat jätettävät lehden konttoriin viimeistään klo 9 a. p.
Konttori Siltasaarenkatu 6—8. Avoinna klo 8—8. Telef. 19 37.
Toimitus Siltasaarenkatu 6—8. Telef. 27 15. Auki 8—10 e. pp. 4—5 j. pp.
TYÖMIES jaetaan joka arkipäivä klo 4 i. p.

Ensimmäinen kaupungin lääkäri.

Prof. **V. Sucksdorff,** Terveydenhoitolautakunnan toimistossa (kesän aikana) kello ½12—½1 a.-p.

Terveyshoitolautakunnan toimisto Aleksanterink. 22, avoinna 10—12 a. p.

Terveyshoitolautakunnan kotidesinfektööri (Th. Glad), tel. 31 63.

Kaupungin kätilö:

H. Edelman, Kallio 2 linj. 71. T. 37 62.

Aluelääkäreitä:

Tri Elmgren, Töölö Jonssberg, kello 8—9 a. p. ja 3—4 i. p. (Töölön alue].
Tri Naema Ericson, Rauhank. 13, 9—10, 4—5 [Lasten- ja naistentaut. kaup. eteläos. 1, 2, 3, 8 ja Siltasaarella].
Tri Hästesko, Ratak. 29, 9—10 ja 4—5. (Etelä-alue, kaup.-osat etelä-puol. Bulevardin- ja E. Makasiinikatuja).
Tri Kuhlefelt, Bulevardink. 7. Matkoilla 3 p:ään Elok. [Pohj. alue, kaup. osat mainitt. katujen pohj. puol.)
Tri Leontjeff, Kallio 4:s linja n:o 1, klo 9—10 a. p. ja 4—5 i. p. (Kallion alue).
Tri Råbergh, I. Viertotie 22, 9-10, 5-6 Sörnäisten alue.

Lääkäreitä:

Tri Ehrström, E. Esplanadink. 2. 1-2 ja 5—6, t. 41 94.
Forsman, Hakas.k. 2, matkoilla.
Kuhlefelt, Bulev.k. 7, matkoilla 3/8.
T:ri Karvonen, L. Siltaranta 12; tiist. ja perjant. 6—7 i. p., Keskiv. ja lauant. 8—10 a. p.
U. Lojander, Annank. 15, ½10-½11, ven.t.
Löfqvist, Aleksant.k. 44, 1-2, 5-6, t. 20 72.
Lövegren, I. Heik.k. 1, 10-11, 5-6, t. 33 64.
Mellin, I. Rob.k. 46, 10-11, 5-6, last.t., t. 23 90.
Parviainen, naistaut. 12—2, Erottaja 19.
Tri Sivén, Kasarmink. 44, 6—7, tel. 30 91.
Sipilä, Annank. 25. 1-2, 5-½7, t. 22 41.

Hammaslääkäri:

O. Westphal, Erottaja 4, 11-2, 5-6, t. 7 46.

Asianajajia:

H:gin Lakiasiaintoimisto, Karsten & Sourander, E. Espl. 12, Vaasanpankin talo, tel. 39 93, 9—½4 p.
Lakitieteen tohtorit **Ignatius & Renvall** Aleksanterink 44 Av. 10—3. T. 29 96.
Jonas Castrén, Erot. 4, 10-2, 5-7. T. 12 85.
Koski & Rautavaara, Kaivokatu 8. (Aseman vier.), klo 9-11 ja 3-7. T. 23 35.
Ludvig Hjelt, Aleks.k. 40, t. 31 42. 10-4, pers. 10-½12 ja ½3-4.
Niklander ja Gottleben Uudenmaan katu 9. ½10—11 kesän aikana. Tel. 29 50.
Vilho Selin, nimit. Uudenmaank. 15. T
Gösta Sohlström, Elisab. k. 4, 9-11, ½5—½6. Alanderin villa, Sörnäs, 7—8.
J. A. Törnroos'in Seur. V. A. Castrén Lakit. kand. Fabianink. 27, klo 10-2 ja 5-7.
Walldén & Backberg, Itä Heikinkatu n:o 1, tav. klo 10-1, 5-7. Puh. 26 45.

Hierojia a voimistelijoita:

Tri Hällberg, Aleksanterink. 44. Hieroma ja Kylpylaitos. T. 14 16.
Mauri Hellstén, Heikink. 8. T. 24 26.

Vakuutuskonttoreita:

FENNIA Palovak. os. yht. Pääkontt. Unionink. 25, 10—4. Tel.: johtok. 398, toim. 206.
PATRIA TAP. VAK. Os.-YHTIÖ. Pääkonttori Unionink. 25. Klo 10—4. Telef. 14 81.
Kullervo Tapaturmavak. O. Y. Aleksanterink. 44. Av. 10—4. T. 40 70
Pohjola PALOVAK. O. Y. Tel. 6 27 Aleks.-k. 44. Av. klo 10—4.

K. Suo, Sementtityöliike, Tehtaank. 8.

Työväen kirjapaino, Siltasaarenk. 6—8.

Kokouksia.

H:gin Työväen yhdist. Johtokunnan kokous on torstaina t. k. 9 p. klo 8 j. pp. Yrjönkatu 27.

!! Polttakaa !!
P. C. Rettig & C:on uusia
Matti
paperossia.
Huom.! Ainoastaan 30 penniä laatikko.

Valaja a. y. ylimääräinen kokous Keskiviikkona 8 p:nä klo puoli 8 i. p. Yrjönkatu N:o 27. Tärkeitä asioita.

Tupakkateht. a. o. Kuukausikokous on huomenna 9 p:nä 1903 klo 8 i. p. Yrjönkatu 27. Uudet jäsenet saavat jäsenlippunsa.

Ilmoituksia.

Työnvalvojan toimi

rauta- y. m. metallitöissä, 125 markan kuukausipalkalla ja oikeudella vankiravintoon palveluspäivinä julistetaan täten **Helsingin kuritushuoneessa** haettavaksi. Kartoitetut hakukirjat ovat viimeistään tämän kuun 20 päivänä ennen kello 12 päivällä jätettävät tahi postissa lähetettävät vankilan kansliaan. Tunnettujen henkilöiden puoltolauseisiin ja todistuksiin hakijan käytöksestä sekä siitä, että hakijalla on kyky toisella teettää rauta y. m. metallitöitä pannaan suuri arvo. Helsingin kuritushuone, Heinäkuun 7 p:nä 1903.

J. W. Castrén.

„Kivennäisvesitehdas **SANITAS**" Lapinlahdenk. 8. T. 31 91.

Myytävänä.

50 % alennuksella loppuunmyydään **sateenvarjoja** ja **sormikkaita** **Albion Lamppumakasiinissa.**

Paras! Halvin!
Ostakaa **lankanne** ja tilatkaa **kudintyönne** **A. WILLANDT'ilta** Elisabetinkatu 17.

Huveja.

ILTAMAN

toimeenpanee

Vihdin Työväenyhdistys

12 p:nä Heinäkuuta v. 1903 Nummelassa Amnellin huvilassa seuraavalla

Ohjelmalla:

Torvisoittoa.
Puhe.
Esitelmä.
Lausuntoa.
Näytelmäkappale **„Valo tulee".**
Satu.
Näytelmäkappale **„Paavon kellot".**
Lausuntoa.
Nuorisonleikkiä.

Alkaa klo 5 j. pp.

Sisäänpääsö maksu 50 p. aikuisilta, 25 p. lapsilta.

Toimikunta.

Maalaistyöwäenkysymys.

2. Helsingin kokous.

W. 1893 Helsingissä pidetyssä työwäenyhdistysten edustajain kokouksessa, jossa maamme työwäenyhdistykset ensi kerran esiintyiwät järjestetymmässä yhteistoiminnassa, ja jossa m. m. asetettiin yhdistyksille yhteinen warsinainen keskushallinto, n. k. Työwäen waltuuskunta, sekä laadittiin ja hywäksyttiin ensimäinen Suomen Työwäen ohjelma — ei agraarikysymys ole missään muodossa esillä keskustelukysymyksenä. Kuitenkin pujahtaa se täälläkin aiwan kuin salawihkaa ohjelmawaliokunnan ehdotuksessa Työwäen ohjelmaksi esiin ja tulee kokouksessa yksimielisesti hywäksytyksi waliokunnan ehdotuksen mukaisesti, ilman keskustelua, 5:ksi ohjelman pykäläksi. Ensimäisessä Suomen Työwäen ohjelmassa tuli agraarikysymys silloin kuulumaan seuraawana waatimuksena:

„Irtolaiset owat maahan kiinnitettäwät, maanwuokraamissuhteet järjestettäwät molemminpuoleisia etuja silmällä pitäen ja toimenpiteet maan palstoittamiseksi helpotettawat.

Niinkuin näkyy oli tämä ohjelmapykälä hywin ylimalkainen waatimusmäärittelmä, mutta kieltäminen ei käy sitä tosiseikkaa, etteikö se wastannut jotakuinkin niitä toiweita, joita asianomaisilla itsellään silloin ja wielä nytkin on asemansa parantamiseksi.

Samassa kokouksessa pyrki irtolaiskysymys wielä toisteekin esille. Kun ruwettiin keskustelemaan waltiopäiwä-toiwomuksista, tahtoiwat muutamat edustajat, että kokous lausuisi toiwomuksenaan m. m. että irtolaiskysymys otettaisiin esille w. 1894 waltiopäiwillä. Sitä kuitenkin pari puhujaa wastustiwat, kun arweliwat sen tulewan muutenkin esille. Äänestyksellä siten hylättiinkin toiwomus, waikka niitä samalla kertaa hywäksyttiin 5:stä eri kysymyksestä, eikä olisi luullut ollenkaan tällaisen toiwomuksen wähääkään wahingoittawan irtolais'ysymyksen esille tuloa waltiopäiwillä, päinwastoin antawan juuri enemmän pontta ja mahtia sille säätyasiana sen seikan, että kysymyksen tärkeydestä olisiwat kantansa ennen waltiopäiwiä merkinneet työwäen edustajatkin.

Tampereen kokous.

Uudelleen esiintyy agrariasia työwäenedustajain toisessa kokouksessa Tampereella w. 1896. Se on silloin keskusteluohjelmassa: „Irtolais- ja torpparikysymyksenä".

Kysymykseen oli alustus saatu kamreeri A. Liliukselta walmiina wasta wiimeisenä kokouspäiwänä. Ja sentähden lykättiin kysymys ilman ewästyskeskustelua waliokuntaan. Kysymys olikin kokouksen wiimeinen ja waliokuntakin walittaa mietintönsä alussa, että sillä on ollut liian wähän aikaa näin tärkeän kysymyksen tutkimiseen ja samalla huomauttaa, että alustajakin oli liian wähän pannut aikaa pohjustukseensa. Waliokunnan lausunto on kuitenkin siinä suhteessa hywin merkittäwä, että siinä jo pannaan kysymykselle suurempi yhteiskunnallinen arwo kuin tätä ennen, ja että siinä kohdistettiin huomio ensi kerran myöskin **torppariasiaan.** Alustaja oli tämän puolen asiata kokonaan syrjäyttänyt, kohdistaen alustuksensa pääasiassa waan niihin irtolaisiin, jotka owat rasituksena yhteiskunnalle, eläen waiwaishoidon turwissa. Waliokunnan ponsiehdotukset oliwat seuraawat:

„1) että lainsäädökset mökkiläis- ja torpankontrahdeista tarkistettaisiin molemminpuolisten etujen mukaisiksi ja että kontrahdin kelpaawaisuusehdoiksi pantaisiin määräwuodet;

2) että waltio yhä enemmän myöntäisi lainoja kohtuullisilla ehdoilla palstatilojen hankkimiseksi ja että kunnat tässä olisiwat awustajina ja wälittäjinä;

3) että waiwaishoitohallitukset ja armeliaisuuslaitokset noudattaisiwat tarpeellista warowaisuutta apua antaessaan;

4) että hallitus asettaisi tätä kysymystä käsittelemään eri komitean, johon työwäen waltuuskunnan wälityksellä olisi kutsuttawa 4 työwäen edustajaa, 2 maalta ja 2 kaupungista;

5) että tätä kysymystä koetetaan walaista työwäen waltuuskunnan toimesta hankittawilla lentokirjasilla ja yleiseen mielipiteeseen waikuttamalla sekä että mieliin yhä pontewammin teroitetaan jokaisen welwollisuuksista turwata omaa toimeentuloansa;

6) että hallitus työwäen waltuuskunnalle myöntää riittäwän wuotuisen apurahan sekä tätä tarkoitusta että yleensä työwäen henkisen kehityksen edistämistä warten oikeaan suuntaan."

Päätöskeskustelussa hywäksyiwät edustajat waliokunnan muut ponnet paitsi kuudennen jota supistettiin siten, että jätettiin mainitsematta tarkoitus mihin waltuuskunta anottawaksi esitetyn waltioawun käyttäisi. Lisäksi laadittiin wielä yksi ponsi ja sana „irtolainen", jonka arweltiin tarkoittawan huonomaineisia henkilöitä, muutettiin „tilaton wäestö". Lisäponsi oli seuraawa:

„7) että käsityökoulut tehdään tarkoituksien mukaisemmiksi ja waltion puolesta asetetaan puutarhanneuwoja."

Tässä kokouksessa oliwat n. s. „oikean suunnan" miehet wielä woitolla tämmöisissä asioissa, joihin ei uusi jyrkempi suunta ollut kerinnyt wielä sywentyä. Ne kun oliwat etupäässä woimansa tämän kokouksen waralta jännittäneet silloin polttawimpaan kysymykseen: — äänioikeusasiaan, ja suureksi osaksi oliwat wähemmän perehtyneitä moniin arwaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin.

Suomen Työwäen ohjelmaan, jota tässä kokouksessa hieman korjailtiin ja lisättiin, jätettiin paikalleen tilatonta wäestöä koskewa ohjelmapykälä samanlaisena kuin se Helsingin kokouksessa laadittiin.

Turun kokous.

Kolmannessa Työwäenyhdistysten edustajain kokouksessa Turussa w. 1898 tapaamme taas torppari- ja maalaistyöwäestökysymyksen. Molemmat owat eri kysymyksenä, mutta käsiteltiin ne yhdessä ja sama waliokunta laati kummastakin mietinnön. Ensimäinen kysymys oli seuraawassa muodossa:

„Mitä lainsäädäntö woi tehdä torppariasian ratkaisemiseksi?"

Alustajana sillä oli etewä torppariolojen tuntija maisteri Akel Warén. Hänen ponsiehdotuksensa oliwat;

„Että kaikille torppareille on turwattawa wakawa, wähintäin 10 wuotta kestäwä hallinto-oikeus torppiinsa.

Että, ellei kirjallisten wälipuheiden yksinomainen käytäntö tule kolliin tehokkailla säädöksillä taatuksi, suullisille wälipuheille on tunnustettawa pääasiallisesti sama pätewyys kuin kirjallisille;

Että ylipäiwät ynnä kaikkinainen muu epämääräinen työwelwollisuus on kiellettäwä; sekä

Että työpäiwän pituus on rajoitettawa.

Että wuokra-ajan ylin raja on laista tykkänään poistettawa, ja sen sijaan säädettäwä jatkuwa wuokraoikeus, jonka käytäntöön joutumista on sopiwilla säädöksillä edistettäwä".

Kokouksen keskusteluista muuten näkyy, että asia tällä kertaa oli paljoa wilkkaamman käsittelyn alaisena kuin edellisissä kokouksissa. Waliokunta ehdotti alimmaksi wuokra-ajaksi torppareille 25 wuotta, mutta kokous kohotti wuokra-ajan 50 wuodeksi. Muuten hywäksyttiin waliokunnan laatimat ponnet:

„1) että wuokra-ajan pituus määrätään kaikille torppareille ja tonttialain wuokraajille wähintäin 50 wuodeksi;

2) että wuokra-ajan ylin raja on laista tykkänään poistettawa;

3) että wälisopimukset owat tehtäwät wälttämättä kirjallisesti;

4) että jos maanomistaja wuokra-ajan lopussa ottaa wuokra-alueen maan haltuunsa, niin suorittakoon hän siitä maan sekä wuokraajan sille rakentamain rakennusten silloisen täyden arwon molempain asianomaisten walitsemain katselmusmiesten arwion mukaan;

5) että jollei maanomistaja wähintään wuotta ennen wuokra-ajan loppua ilmoita lunastawansa wuokra-aluetta, niin uudissuu wälisopimus;

6) että wuokra-ajalla olkoon täysi wapaus siirtää wuokra-oikeutensa toiselle kansalaisluottamusta nauttiwalle henkilölle;

7) että samalla kuin Rikoslain 31 luwun 4 §:llä saadaan ylitöitten ja muiden epämääräisten työwelwollisuuksien suhteen kaikessa ankaruudessaan käytäntöön, työpäiwän pituus on määrättäwä korkeintaan 10-tuntiseksi;

8) että mitä kruununtorppareihin tulee, niitten suhteen on noudatettawa samoja periaatteita, mitä edellisissä pykälissä on lausuttu, kuitenkin sillä lisäyksellä, että se mieliwalta, kruunun wiranomaistenkin tiedetään torppareita wastaan useissa seudun harjoittawan, hallituksen toimesta kerrassaan lopetetaan."

Päätösten johdosta täytyy sanoa, että ne kyllä owat hywiä päätöksinä. Mutta niitten käytäntöön saaminen ei ole useinkaan yhtä helppo kuin päätösten tekeminen. — Omituiselta tuntuu 7:ssä ponnessa olewa sowitus R. L. 31 l. 4 §:län woimmaan saattamisesta ylitöistä ja pitkää työpäiwää ehkäisemisenään. Sen on waan eräs ehdottanut ja kaikki muut hywäksyneet tuntematta tarkemmin kysymyksessä olewaa lainkohtaa. Mitään esimerkkiä ei ole tietäwästi tähän asti tapahtunut, että tuota pykälää olisi käytännässä edes yritetykään ehkäisemään maanomistajain mieliwaltaa torppareitensa ja muitten alaistensa työwoiman käyttämisessä. Eikä se suoraan sanoen siihen tarkoitukseen sowellukaan.

Toiselle maalaisolojen koskewalla kysymyksellä. — „Miten maalaistyöwäestö saataisiin asemaansa käsittämään ja sen tyydyttäwämmälle kannalle saattamaan?" — ei ollut erityistä alustusta. Waliokunta mietinnössään ehdotti:

„että nyt perustettawa Suomen työwäenpuolue ryhtyisi heti tarmokkaisiin toimenpiteisiin työwäenaatteen lewittämiseksi kaikkiin osiin maata, antaen kullekin työwäenyhdistykselle oman piirin walistustyötä warten ja hankkien, jos suinkin mahdollista, waroja tähän tosi isänmaalliseen tarkoitukseen järjestyneen työwäestön ulkopuoleltakin."

Ponsi hywäksyttiin ilman keskustelua, mutta käytännössä ei siitä ole sen koommin näkynyt jälkeäkään.

Samassa kokouksessa perustettiin itsenäinen Suomen työwäenpuolue ja luonnollisista syistä oli tähän astinen „työwäen ohjelmakin" perinpohjaisen uudistuksen alaisena. Tässä uudessa ohjelmassa, jonka mallina pidettiin saksalaista „Erfurtin ohjelmaa", mainittiin tosin kyllä jotain maalaistyöwäenkysymyksestäkin, mutta ainakin maalaistyöwäki itse on siinä arwostellut otetun taka-askeleen. Siinä nimit. waan lyhemmin kuin edellisessä ohjelmissa tyydytään lausumaan wiimeisessä, eli 13 kohdassa;

„Irtaimen wäestön, maanwuokraajain ja pikku-tilallisten asemaa parannettawa".

Tämän pykälän syntyyn waikuttawat — waikka ei siitä tietysti pöytäkirjassa mitään mainita — semmoiset asianhaarat, niinkuin useammat ohjelmawaliokunnassa nimenomaan huomauttiwat, että oli wälttämätöntä jotain mainita ohjelmassa maalaistyöwäkeäkin erityisesti koskewaa, waikka käytännössä niiden hywäksi toimiminen pidettiinkin waikeana, jopa mahdottomana. Siitä tahdottiin siis waan saada jonkinlainen kilisewä ohjelmakulkunen. — Toiset taas — etupäässä helsinkiläiset ja n. s. Kurikan puolue — waatiwat ohjelman wiimeistä pykälää laajemmaksi ja selwemmäksi, mutta eiwät kuitenkaan tuoneet esille mitään omintakeista ehdotusta.

8 päiwänä Heinäkuuta.

— **Kunnallinen itsehallinto.** Hänen Majesteettinsa Keisari on kenraalikuwernöörin tekemästä esityksestä nähnyt t. k. 2 p. hywäksi armossa käskeä senaatin wiimeistään tammik. 1 päiwäksi 1906 laatimaan ehdotuksen waltiopäiwäesitykseksi maistraatteja ja kunnallishallintoa koskewien asetusten muuttamisesta. Ehdotusta laadittaessa on silmällä pidettäwä: 1) että kunnallisten wiranomaisten toiminta tulee hallituksen lähemmän walwonnan alaiseksi; 2) että syntyperältään wenäläisille, Suomen kansalaioikeuksia nauttimattomille kunnan jäsenille myönnetään kunnallishallintoon nähden samat oikeudet kuin Suomen kansalaisilla on; 3) että pormestarit ja raatimiehet woidaan nimittää wirkoihin joksikin määrätyksi ajaksi, sekä 4) että rajoitetaan oikeutta yhdistää kunnallisia toimia muiden wirkatehtäwien kanssa. — U. S.

— **Senaatin wirkamiehet.** Samalla kuin on annettu arm. määräys senaatin sota-asiain-toimituskunnan lakkauttamisesta, on Hänen Majesteettinsa Keisari käskenyt, että t. k. 14 p:stä kolmeksi wuodeksi eteenpäin ent. sota-asiaintoimituskunnan esittelijäsihteeri ja ensimäinen apukamreeri owat siirrettäwät, edellinen sotilasasiain esittelijäksi siwiilitoimituskuntaan ja jälkimmäinen ensimmäiseksi apukamreeriksi sotilasasioita warten waltionwaraintoimituskuntaan; ja saawat näitten wirkojen ja toimien hoitajat nauttia palkkaetuja syysk. 13 p:nä 1892 armollisesti wahwistetun keisarillisen Suomen senaatin menosäännön ja tammik. 8 p:nä 1898 annetun armollisen käskyn mukaan. — U. S.

— **Wirkaeron** ja 2,000 markan elinkautisen eläkkeen on Hänen Majesteettinsa Keisari armosta myöntänyt tullihallituksen ylitirehtöörille, kamarijunkkari B. A. Indreniukselle. — U. S.

— **Hänen Majesteettinsa Keisarin Suomen kanslian** wanhemmaksi wirkamieheksi on nimitetty painoylihallituksen näytelmällisten teosten sensori P. Isajewitsh.

— **Uusi passiasetus.** Keisarillinen Majesteeti on suwainnut armossa, muuttaen ja lisäten wastaawia lainsäännöksiä, wahwistaa seuraawan asetuksen, joka koskee muutettua järjestystä passien annossa syntyperäisille suomalaisille ulkomaalle lähtemistä warten.

Passeja syntyperäisille suomalaisille ulkomaalle lähtemistä warten antawat kuwernöörit. Kuitenkin oikeutetaan senaatti yksissä neuwoin kenraalikuwernöörin kanssa uskomaan semmoisten passien antamisen muillekin tämän maan ylemmille ja alemmille wirkamiehille sekä wiranomaisille kuin kuwernööreille, jolloin senaatti antaa heille tarkemmat määräykset tästä asiasta.

— **Suomen sotakomissariaatin lakkautus.** Senaatin alamaisesta esityksestä on Keisarillinen Majesteetti t. k. 2 p:nä suwainnut armollisesti käskeä Suomen sotakomissariaatin lakkautettawaksi. Siihen asti, kun kysymys niiden sotajoukkojen taloudellisesta hallinnosta, jotka etupäässä täydennetään syntyperäisillä suomalaisilla, tulee lainsäädäntö toisin ratkaistuksi, on sotakomissariaatin wirkatehtäwät jaettawa suomenmaalaisen sotilaspiirin piirihallitusten sekä lääninhallitusten ja muiden paikallisten siwiiliwirastojen keskeen senaatin, kenraalikuwernöörin ja sotaministerin yhteisen määräyksen mukaan. — P:l.

— **Suomen waltiokonttori.** (Wirall.) Keisarillinen Majesteetti on kesäk. 5 (toukok. 22) p:nä 1903, tehdystä hakemuksesta, armossa antanut Suomen waltiokonttorin ylitirehtöörille, todelliselle waltioneuwokselle W. G. Geitlinille eron hänen hoitamastansa wirasta sekä nimittänyt ja määrännyt apulaisen Keisarilli-

sessa Aleksanterin Yliopistossa, lakitiedetten lisentsiaatin J. K. Paasikiwen Suomen waltiokonttorin ylitirehtööriksi.

— **Eron wirasta** on teollisuushallitus myöntänyt sairauden wuoksi Turun teollisuuskoulun lehtorille, kolleginiasessori K. E. Stigzeliukselle ensi lokak. 1 p:stä.

— **Käsityöläiskoulut.** Teollisuushallitus on lukuwuodeksi 1903—1904 myöntänyt waltioapua Wiipurin ylemmälle ja alemmalle käsityöläiskoululle 4,910 mk., Helsingin alemmalle käsityöläiskoululle 9,612 mk., Sortawalan alemmalle käsityöläiskoululle 580 mk. ja Iisalmen alemmalle käsityöläiskoululle 287 mk. 50 p.

Suutareille wiihdytystä!

Heikkoa ja laimeata yhteistoimintaa on osottanut Helsingin suutarien ammattiyhdistystä kohtaan ne suutarintyöntekijät, jotka owat jättäneet ammattiyhdistyksen kitumaan warojen puutteessa, katsellakseen siwulta päin kuinka tuossa eteenpäin pääsewät, waikka itse owat olleet mukana ammattiosaston welkataakan tekemisessä.

Tiedän kyllä hywin, että itsepintaiseen ja anturanahkaiseen omaantuntoon ei suurestikaan kuolintuskissa taistelewan hätähuuto waikuta, mutta rohkenen toiwoa ammattilaisillamme olewan itse sekä yhteistunnetta, joka on heidät tästä lähtien tuowa ammattiyhdistykseen jäseniksi sekä seuraamaan aikaansa järjestäytyäkseen sortowaltaa wastaan, joka nykyään on wallan woittanut. Luulen teillä, työtowerit, olewan jokaisella kokemusta wiime talwen ahdingosta työnne myymisessä, joka, jos tarkoin ajattelette, ei ensi tulewana talwenakaan paljon parantune, ellette ala jo järjestyä nyt! Tosin on ammattiosastossamme warjopuolia muitakin, jotka kaikessa tapauksessa korjausta sekä selwittämistä kipeästi kaipaawat. Mainitsen waan muutamia näistä, jotka parhaiten owat yksityisiä teitä myöten tietoomme tullut. Ensikskin on epäilys, joka on joutunut luottomiehemme osaksi erään puoluelehtemme tilaajain ja lehden epäkelpoisesta asiamiestoimesta. Toiseksi osastomme ei tee säännöllisesti selwää toiminnastaan julkisuudessa kertomalla työwäen äänenkannattajassa riennoistaan ja kolmanneksi johtaa hätäisesti koko toimintaansa. Siis ammattiyhdistyksen johtokunta kaipaa pikaista puhdistamista, woidakseen työskennellä mallikelpoisesti. Mutta ottakaa huomioonne, että tässä tarwitaan kaikki woimat ennenkuin eteenpäin päästään. Ottakoon jokainen sydämen asiaksi kertoa towereilleen tänään t. k. 8 p:nä pidettäwästä kuukausikokouksesta, jossa aikomuksen mukaisesti keskustellaan yhdistyksen ja yksilöiden toiminnasta ammattiyhdistyksessä sekä sen ulkopuolella. Siellä tuokoon jokainen, joka oikeutta ja edistyspyrintöjä harrastaa, pelkäämättä selwästi, mielipiteensä esille asiasta, jonka hän oikeana pitää, waikka ei woittonsakaan loistawa olisi.

Siis joka suutari kokoukseen, ja jos naisia ammatissamme työskentelee, ne myös mukaan tänään klo 8 i. p.!

— **Kumoon purjehdus.** Wiime sunnuntaina kowan tuulen wallitessa kaatui purjewenhe Twielpin ja Hagalundin wälillä. Wenheessä oli mieshenkilö 10-wuotisen pojan kanssa ja molemmat joutuiwat wesiwaaraan kuin myrskypää äkkiä kaatoi wenheen. Poika olisi epäilemättä hukkunut, mutta wanhempi toweri osasi pysyä tyynenä ja auttoi pojan kaatuneen wenheen pohjalle samalla kun itse pysyttäytyi wenheessä kiinni siksi kuin apua joutui. Onnettomuus-tapauksen huomasi koira eräässä aluksessa, jossa miehistö nukkui. Koira nosti kuitenkin sellaisen melun että miehistö heräsi ja huomasi waarassa olijat, joita auttamaan heti suoriutuiwat. Ilman koiran älykäisyyttä olisi woinut käydä pahastikin, sillä Twielpin rannalla, josta waara myöskin huomattiin, ei ollut yhtään wenhettä saapusalla.

— **Hengenhädästä pelastettu.** Maanantaina iltapäiwällä huwittelihe eräs noin 10-wuotinen poika Siltawuoren rannassa hyppien ja juosten sillalta sillalle. Mutta äkkiä hän pudota loiskahtikin sywään weteen waipuen weden alle. Sinne olisiwat hänen päiwänsä päättyneetkin, ellei lähellä työskentelewien sukeltajien merkinantaja olisi syösyt weteen ja pelastanut häntä. — H. P.

Töölöstä.

Tänne näettekös on aikomus perustaa työwäenyhdistys, jota niin kauan on monelta taholta kuulunut kaiwattawan. Joidenkin asiaa harrastawain päähän on pistänyt koettaa saada Töölön työwäestöä heräämään ja siten saada heidät liittymään yhteen.

Yhdistyksen perustamiseen ryhdytään heti ensi tilassa. Siis Töölön työtä tekewät, katsokaa tarkoin Työmies-lehden palstoja, että tulisitte tietämään milloin pidetään kokous. Näyttäkäämme kaupunkilaisille, että on meissäkin yksimielisyyttä ja tarmoa.

Töölön hattutehtaassa teetetään työntekiöillä työtä silloin kuin sitä on wähän runsaammin useinkin aina klo 10 ja 11 saakka illalla, alkaen klo 8:sta aamulla, s. o. noin 12 tai 13 tuntia. Ja tuolta ajalta sitten maksetaan palkkaa niin niukalti kuin suinkin waikka tosin joku tekee työtä myöskin summakaupalla. Kun työ loppuu, niin silloin suljetaan tehdas pariksi tai kolmeksi kuukaudeksi. Työntekijät saawat silloin pitkän loma-ajan, tietysti ilman palkkaa.

Repikää, työwäki, side silmiltänne ja yhtykää järjestyneiden joukkoon. Silloin warmasti woitto on teidän.

Tulipalo, joka oli täällä t. k. 1 p:nä kuului tehneen wäritehtaan isännälle pienenpuoleisen wahingon, waikka tuo suoja, joka paloi, olikin wakuuttamaton. Tämän woi päättää isännän sanoista, kun hän saatuaan tietää tulipalon tuottaman wahingon, sanoi: „Ei se ollut mikään suuri wahinko". Tämä isäntä ei näy ottawan huomioonsa wahinkoa, joka kohtasi erästä hänen työmiestänsä, eikä sitä wahinkoa ja surua, mikä siitä seuraisi, jos tuo mies kuolisi, hän kun oli wanhempiensa ainoa turwa.

A. —a.

Kokouksia tänään:

Suutari a. y. kuukausikokous klo 8 i. p.
Walaja a. y. ylimääräinen kokous klo puoli 8 i. p.

Kewäällä.

— —

Kaikkialla elpymystä
Luomakunta osoittaa,
Auringoinen wiihdytystä
Säteillänsä lewittää.

Hangen alta nurmen nukka
Nostaa päätä wihantaa,
Awaun jo kielon kukka,
Kaikki toimintahan saa.

Ihmissielunn myöskin kohtaa
Uuden ajan sarastus;
Kerran jokahista kohtaa
Wapauden walaistus.

Weli, weljen kättä lyö'ös
Ihmisyyden nimessä.
Poijes kahleet, orjan ies,
Elpymykseen kewäällä!

Juho Walwio.

— **Köyhälistö walweutuu.** Työwäenyhdistystä puuhataan Wesilahdellekin Laukon kulmakunnalle. Wiime perjantaina pidettiin paikkakunnalla Haapaniemen torpassa kokous, jossa tilaisuudessa toimittaja Yrjö Mäkelin piti esitelmän työwäenliikkeen tarkoituksesta ja nykyisistä yhteiskunta oloista. Seuraawa kokous pidetään sunnuntaina 26 p. t. k. samassa paikassa kuin edellinenkin. Wasta pidettäwässä kokouksessa otetaan keskusteltawaksi kysymys työwäenyhdistyksen perustamisesta, ja jos asia saa tarpeellisen kannatuksen, pannaan alulle käytännölliset toimenpiteet. — Wiime perjantaina pidetyssä kokouksessa läsnäolleet henkilöt oliwat kaikki sitä mieltä, että työwäenyhdistys paikkakunnalla on tositarpeen waatima. — K. L.

— **Pitkät työpäiwät** on Laukon kartanossa Wesilahdella weropäiwätöitään suorittawilla torppareilla. Työhön on mentäwä klo 5 aamulla ja työnnettäwä aina klo 8:saan saakka illalla. Ruoka-aika on tunti kumpaakin ruokailua warten. Kartanosta kauwimpana asuwille torppareille muodostuu werotyöpäiwistä pyöreitä päiwiä, sillä työpaikalle tuleminen ja sieltä jälleen kotia kulkeminen waatii myöskin aikansa. Kun työt Laukossa, samoin kuin muissakin kartanoissa, täytyy suorittaa äärimmäisellä ripeydellä, on selwää, että näin pitkä päiwätyö tekee miehistä ja hewosista — „mänttiä".

Sietäisi sitä torppareitten kaikkialla liittyä lujasti yhteen ja lyhentää luonnottoman pitkiä työpäiwiä edes tunnilla tai parilla. — K. L.

— **Keuruun työwäenyhdistys** pani toimeen pienen juhlan aikaisemmin kuolleen rakennusmestari A. A. Kaleniuksen muistoksi, wainajan haudalla. Tilaisuudessa pitiwät puheita suutarimestari Rantanen ja ompelija Lehtinen, jotka kyllin wastasiwat tarkoitustaan tällaisessa tilaisuudessa.

Wainaja oli tullut kokeneeksi kurjaa kohtaloa elämänsä alkutaipaleella. Hän joutui silloin suurena nälkäwuonna isänsä kera kerjuulle wähäisestä torpasta, jolla matkalla isänsä kuoli ja hän joutui yksin harhailemaan oman onnensa nojaan. Mutta miten käwi torpan, josta he kerjuulle läksiwät, torpan leski ja pienet lapset ajettiin pois torpasta ilman sanan sanomatta, ja talo jonka maalla torppa oli, on kantanut siitä wuokraa jo tuhansia markkoja. — Wainaja luettuaan työwäenkirjallisuutta ja omaa kohtaloaan ajateltuaan tuli huomaamaan miten kurjalla kannalla on työwäen tila nykyään. Ollen älykäs mies, kokosi hän jonkun summan itselleen tuota tämän maailman mammonata — rahaa — ja tätä hän tahtoi käyttää niiden hywäksi, joille woisi wielä niin käydä kun isälleen ennen, ja niin ollen testamenttasi hän 5,000 markkaa Keuruun työwäenyhdistyksen käytettäwäksi, köyhäin torpparien awustamiseksi uloshäädöissä syntyneissä riita-asioissa. — Tämäkös alkoi herroja ihmetyttää, että tuollainen rahasumma joutuu torpparien hywäksi, saisiwathan hekin siitä watsaansa jo monta kulausta. Näin ollen eräs lakikonkari osti wainajan sukulaisilta perintöosat ja alkoi riidellä testamentin rikki. Kihlakunnanoikeus kuitenkin katsoi testamentin oikeaksi, mutta saa nähdä miten ylemmissä käy. — Mutta waikka se raha joutuisikin herrojen watsoja täydentämään, niin kunnia kuitenkin wainajan muistolle siitä, että hän on ollut yksi niiden joukossa, jotka Keuruulla ensin työwäenaatetta kannattiwat. — L. S. T.

— **Wiipurin työwäenyhdistyksen kesäjuhlassa** wiime sunnuntaina oli yleisöä runsaanpuoleisesti. Kun yhdistyksen soittokunta oli aluksi soittanut muutamia kappaleita, lauloi yhdistyksen mieskööri hra T. Kiljanderin johdolla useampia lauluja, jonka jälkeen rwa Anni Huotari luki kertomuksen „Jumalan kuwa". Tämän jälkeen lauloi mieskööri taaskin, jonka perästä hra A. Muuri lausui runon „Heinäkuun wiides päiwä". Tämän jälkeen alkoiwat urheilukilpailut, jotka weiwätkin loppuillan kokonaan. Kilpailtiin kuulantyönnissä, keihäänheitossa, pituus- ja korkeushyppysä sekä painissa. Osanotto kilpailuihin oli melkoisen runsasta.

Palkintoja kilpailuista saiwat:

Kuulantyönnissä:

1 palkinnon K. Waltonen, tulos wasemmalla kädellä $7_{,74}$ m., oikealla $10_{,45}$ m., yhteensä molemmilla käsillä $18_{,39}$ m., 2 palk. J. Ahola, $8_{,45} + 9_{,62} = 18_{,17}$ m., 3 palk. U. Häggman, $8_{,37} + 9_{,34} = 17_{,71}$ m.

Keihäänheitossa:

1 palk. U. Häggman, $22_{,45} + 38_{,27} = 60_{,72}$ m., 2 palk. A. Pesonen, $25 + 35_{,45} = 60_{,45}$ m., 3 palk. K. Etholm, $20_{,15} + 32_{,42} = 52_{,57}$ m.

Korkeushyppysä:

1 palk. U. Häggman, $1_{,40}$ m. $+ 1_{,35}$ m. $= 2_{,75}$ m., 2 palk. K. Etholm, $1_{,30} + 1_{,40} = 2_{,70}$ m., ja 3 palk. A. Pesonen, $1_{,30} + 1_{,35} = 2_{,65}$ m.

Pituushyppysä:

1 palk. U. Häggman, $5_{,05} + 4_{,97} = 10_{,02}$ m., 2 palk. K. Etholm, $4_{,52} + 4_{,37} = 8_{,89}$ m., 3 palk. A. Pesonen, $4_{,22} + 4_{,46} = 8_{,68}$ m.

Ranskalaisessa painissa:

1 palk. J. Ahola, 2 palk. W. Koskinen ja 3 palk. A. Wäkewä.

Palkintoina oli hopeamitaleja, joista ensimmäiset oliwat kullattuja.

Loppuilta kulutettiin tanssilla.

— **Wiinananniskelu** rehottaa wieläkin Oriweden asemalla, waikka jo monena wuotena on ollut puhetta sen lakkauttamisesta. Kuntaan kuuluu rakennettawan 11 kansakoulua walistusta lewittämään, mutta eipäs waan saada pois myrkkyliemen tarjoilua kunnassa olewalta rautatienasemalta.

— **Suuria warkauksia Riihimäellä.** Wiime sunnuntaina t. k. 5 p:nä klo 3 tai 4 waiheissa aamulla warastettiin noin 250 mk. ja kello lihakauppias E. Kaamulta, joka juowuspäissään nukkui ulkona kotinsa läheisyydessä Riihimäen aseman luona. Herättyään lähti K. kotiin, jossa hänen towerinsa työmies K. Röök paraillaan kaipasi 1,000 markan talletuskirjaansa ja rewolweriansa. Kaamukin rupesi silloin tarkastelemaan taskujaan ja huomasi, että hänen lompakkonsa, sisältäwä noin 250 mk. ja kellonsa oliwat kadonneet. Warkaasta ei ole wielä warmaa tietoa. — H:tär.

— **Itsemurha.** Waiwaishoitolainen Elias Helander, Yläneeltä, on yöllä t. k. 1 päiwää wasten hirttämällä lopettanut päiwänsä sanotun pitäjän Lietson kylässä.

— **Myrkyttänyt itsensä** on Paimiosta kotoisin olewa palwelustyttö Edla Lindelöf t. k. 1 p. Liedon pitäjässä nauttimalla karboolihappoa.

— **Hukkunut.** Räätäli Adolf Fredriksonin, Kustawin pitäjästä Westerbyn kylästä, 7-wuotias poika Niilo Nikanor hukkui w. k. 27 p. tapaturmaisesti weteen mainitun kylän rantalaiturin kohdalle. Lapsen ruumis löydettiin hetken kuluttua wedestä ainoastaan metrin sywyydeltä, mutta ei enää woitu saada henkiin.

— **Löydetty miehen ruumis.** Sunnuntaina klo $7_{,45}$ illalla löydetty merestä n. s. Kirkkosaaren luota keski-ikäisen mieshenkilön ruumis, joka sittemmin tunnettiin wiime kesäkuun 30 päiwänä kadonneeksi räätäli A. J. Mutikaiseksi. — Sanottuna päiwänä oli Wiipurin etsiwän poliisin konttoriin tuonut eräs Säiniöltä kotoisin olewa mieshenkilö erään rahapussin, lompakon ja kolme walokuwaa, sekä ilmoittanut että hän oli erään räätäli A. Mutikaisen seurassa saapunut samana päiwänä klo $12_{,48}$ junalla Säiniöltä kaupunkiin, ja sen johdosta että Mutikainen oli kertonut ei enää palaawansa Säiniölle takaisin, waan menewänsä ja hukuttawansa itsensä mereen, oli ilmoittaja erittäinkin kun Mutikainen oli esplanaadin päässä eronnut ja lähtenyt juoksemaan, ja wielä kun Mutikainen sitä ennen oli ilmoittajan haltuun jättänyt kaikki mukanansa olleet nyt etsiwään osastoon jättämänsä tawarat toimitettawaksi hänen Säiniöllä olewalle pojalleen, lausunut epäilyksensä että Mutikainen olisi menetellyt itsensä kanssa turmiollisesti. Ilmoituksen johdosta toimeenpannuissa kuulusteluissa ei Mustikaista innokkaimmista etsiskelyistäkään huolimatta woitu tawata, eikä mitään tietoa enää sen koommin saada, ennenkuin wasta wiime sunnuntain, jolloin arwattawasti kowa meren liikunto ja ukonilma oliwat nostaneet ruumiin ylös meren pohjasta ja ajaneet maihin. Mutikainen, joka näin ikäwällä tawalla oli mennyt kuolemaan, oli leskimies ja syntynyt 1867 sekä jäi häntä kaipaamaan yksi alaikäinen poika. — Wiip.

— **Kumoonpurjehdus ja ihmishenkien hukka.** Wiime sunnuntaina t. k. 5 päiwänä wallinneessa kowassa wihurisäässä purjehti kaksi miestä kumoon awonaisella meriweneellä Elisabethin ja Kuussalan saarien wälillä Kotkan edustalla. Mitään hätähuutoja ei kuulunut, paikka kun oli niin etäällä, eikä miehistä tiedetä sen enempää, ketä owat ja mistä. Apteekkari Björklundin huwilasta huomattiin myös tapaus sekä lähetettiin eräs toinen purjewene mainitulle paikalle. Kaikki oli jo kuitenkin turhaa, sillä mitään ei enään ollut tawattawissa ja naarausyrityksetkin pienillä aluksilla olisiwat olleet kerrassaan mahdottomia kowan aallokon wuoksi.

On hywin luultawaa, että hukkuneet owat Ture Lundin kaksi räätäliä, jotka sunnuntaina puolenpäiwän jälkeen oliwat lähteneet Mussalon rannasta, eiwätkä wielä ole palaneet. — E.-S.

Taloustarpeita,
Rakennustakeita, Ikkunalasia, Väriä ja Siveltimiä, Kiviaseita, Porausterästä y. m. halvimpiin hintoihin
G. F. Stockmann Osakeyhtiön Kallion Haarakaupassa.

— **Löydetty luuranko.** Wiime perjantaina löydettiin Jywäskylän Keljon kylässä Särkän talon alueella sijaitsewasta Norokorwen notkosta, noin 2 kilom. maantieltä, miehen luuranko. Todennäköistä on, että luuranko on entisen heikkomielisen waiwaishoitolaisen Jussi Laitisen eli n. s. „Töppös-Jussin" luuranko, joka mies w. 1895 katosi pitäjän waiwaistalosta, waan josta sittemmin ei löydetty mitään jälkiä, waikka etsimisiä pantiin toimeen. — Suomal.

— **Sensuurin toimenpiteitä.** Sisäasiain ministeri on „Hallituksen sanansaattajan" mukaan lakkauttanut „Wladimirskaja Gazetan" kahdeksaksi kuukaudeksi.

— **Sotaministeri Kuropatkin** tarkasti wirallisten tietojen mukaan t. k. 3 p:nä Port-Arthurin rannikkopuolustusjärjestelmän ja seuraawana päiwänä ulkona olewan eskaderin.

— **Ufan kuwernööriksi** murhatun Bogdanowitschin sijaan on nimitetty kenraalimajori Sokolawskij ja on jo saapunut paikalleen.

Matkan varrelta.

Matkalla Nilsiästä olin wieläkin pakotettu poikkeamaan tuohon ahtaaksi käyneeseen Kuopioon. Jonkun tunnin odotettuani saatoin jotkaa matkaanikaiwalla Sorsakoskelle, jossa pidin esitelmän t. k. 1 p:nä. Kohta perille saawuttuani sain tiedoin, että tulostani oli täällä edeltäpäin ilmoitettu. Paikkakunnalla on maaseutuoloihin nähden suuri tehdasliike. Wäestö on etupäässä tehtaan työwäkeä, waikka löytyy kyllä maanwiljelijöitäkin. Tehtaan isännistö antaa työwäkensä rauhassa kehittyä ja toimia. Tämä näkyy siitäkin että esitelmäpaikaksi oli nytkin asetettu tehtaan juhlasali, jota työwäenyhdistys siellä käyttää kokous- ja iltamatilaisuuksissa. Jos työwäki syyttääkin yläluokkaa wastustamisesta, niin on se wallan oikein, sillä wähäksi ei woi arwata sitä jarrutusta, mitä he yhdistymisen estämiseksi woiwat tehdä. Tämän käsittää, kun on tekemisissä sellaisen työwäen kanssa, joia on pakotettu liittyessään yhdistyksiin pelkäämään työstä poispanoa. Mutta taas sellainen liikepaikka, jossa työwäki woi wapaasti ja itsenäisesti toimia, näyttää selwän eron työwäen kehityksessä. Yksi tällaisia wapaita edistyspaikkoja on Sorsakoski. Saapa wielä „Työmieskin" tulla esteettä tehtaalle. Tällä totuuden sanomisella en suinkaan tarkoita että kaikki työwäen parannuspuuhat olisiwat tässä säkään tehtaassa warsin wapaat, päinwastoin, oli joku päiwä sitten muistaakseni kirjoitus „Työmiehessäkin", kuinka täällä eräässä työlajissa makse-

„Hän on sosialisti."

Kirj. Tapani Orasmaa.

— —

(Jatkoa.)

„Tiedätkö Anni mitä."

„No mitä?"

„Hih, hih, nyt tulee hauskaa!"

„No mitä hauskaa? Kerro Miia kulta!"

„Tuomiston kartanon Fiina soitti juuri, että ensi sunnuntaista viikon päähän pidetään Kuoppalan kievarissa pukutanssijaiset nälänhätää kärsivien hyväksi. Kaiketi mennään, sillä minä jo lupasin Fiinalle?"

„Tietysti! Harvoinhan sitä hauskaa saa nauttia näin maaseutuvilla", vastasi Anni.

„Mamma lupasi tulla pufettia hoitamaan, sillä sinne tulee paljon herroja ja monen moisia kalliita juomia", sanoi Miia.

"Jassoo, vai mamma! Heh, heh. . .! Minkälainen puku meitä, kuuleppa sisko, paremmin vaatettaisi?"

„Luulen että unkarilainen, silkistä ja sametista, pitseillä ja helmillä kaunistettuna."

„Niin oikein unkarilainen, silkistä ja sametista, pitseillä ja helmillä koristettuna, se meitä vaatettaa. Mutta kenen kanssa me tulemme tanssikumppaniksi? Puhuitko siitä mitään Fiinan kanssa?"

„Puhuin tietysti. Arvelin arvollemme parahiten soveltuvan Kaarlo von Brunon ja sinulle nuoren paroonin Einar Sturen."

„Oikein, sisko kulta! Ne ovat pitäjän hienoimmat pojat. Mutta mennään nyt mammalle esittämään pukujamme, sillä niillä on kiiru, että ompelijat ennättävät ne valmistamaan."

„Tämä on koomillista näytelmää", ajatteli Luoto. „Täällä ylimystö viettää loistavia juhlakemuja, sillä edellytyksellä, että hankitaan apua nälänhätäisille pohjolaan."

Samalla alkoi vastakkaisen seinän takaa kuulua paroonin ja forstmestarin välistä keskustelua.

„Metsänvartija kertoi", sanoi forstmestari että torppari Kokkola oli koonnut hakoja metsästä, useampia kuormia, Peltola ottanut polttopuita sopimattomasta paikasta ja Eskolan pojat olivat olleet pyssy mukana metsässä."

„Muistuttakaa niitä nyt tämä kerta, mutta jos vielä semmoisia rikoksia tekevät, niin torpasta pois", vastasi parooni. Mitäs agronoomi?"

„Vouti valittaa Aholan ja Takalan rengin tehneen hänestä julkista pilkkaa". Muuten koko läänissä on näinä kolmena päivänä tehty 11-tuntisia päiviä ja kuitenkin saatu enemmän työtä aikaan."

„Hm", myhähti parooni, „se osottaa, että voudit ovat olleet huolimattomia, kun eivät ole saaneet lääniläisiä 14 tunnissa tekemään vielä enemmän työtä. Ja tehkööt mitä tekevät, mutta me emme saa antaa lääniläisille perään. Jos rengit eivät lakkaa ivailemasta voutia, sopii kieltää heidät päivätyöstä."

Kun vielä meijeristi ja karjanhoitaja olivat tuoneet päiväraporttinsa paroonille, niin alkoi paroonin huoneesta kuulua iloista, heleää vihellystä ja kiikkutuolin soudantaa, joka todisti, että paroonin päivätyö oli loppunut.

*

Vanha matala meijerihuone oli Karstulan kartanon kouluna. Se oli nyt kansaa kaikennäköistä ja kokoista täynnä. Vanhoja väsyneen näköisiä miehiä ja naisia repaleisissa vaatteissa istui virsikirjat polvilla, kädet ristissä haukotellen ja ruumiistaan huojutellen, odottaessaan alkavaksi esitelmää. Heidän jalkainsa juuressa istui kuihtuneita, kelmeitä, repaleisia pienokaisia, jotka näyttivät pikemmin ryysykasoilta kuin ihmistaimilta. Keskellä tuota rääsyistä joukkoa istuivat kartanon säätyläiset upeissa turkiksissa ja korkeissa töyhtähatuissa. Se ryhmä upeili siinä kuin hedelmällinen saari keskellä löyhkävää suvantoa.

„Kas tässä kuva meidän kehutusta 19 vuosisadan sivistyksestä", ajatteli Luoto, katsellessaan pieneltä puhelavaltaan edessään olevaa yleisöä.

„Voi jos olisin valokuvaaja, niin kuvan tästä yleisöstä ottaisin ja sen niille sanomalehdille todistukseksi lähettäisin, jotka ovat ryhtyneet nykyistä sivistystä separaattisuudesta syyttämään."

Parooni ei voinut katsoa puhujaa silmiin, sillä puhujan terävän katseen voima pani hänen sydämmensä tykyttämään, niin levottomasti kuin ihmisen, joka leikkauspöydällä näkee miten lääkärit häntä varten hiovat veitsiään.

Kun puhuja oli kotvan aikaa tehnyt selvää väkijuomien tuottamasta kurjuudesta sekä tilastoilla todistanut, mitenkä meidän köyhä maa menettää vuosittain 45 miljoonaa markkaa väkijuomiin, ja vielä monta vertaa suuremman summan muuhun elämän loistoon ja ylellisyyteen, samalla kun varsinainen työtä tekevä kansa kituu jokapäiväisen leivän puutteessa, vettyivät kuulijakunnan silmät, paitsi paroonin seurueineen; he istuivat kylminä ja jäykkinä kuin veistokuvat näyttämöllä.

„Jos nämä summat olisivat jaettavissa kansan keskuuteen, niin ei olisi puutetta ja kurjuutta, ei yhden katovuoden tähden kansan olisi pakko pohjolassa haparoida haudan partaalla. Mutta, hyvät ystävät, tähän epäjohdonmukaisuuteen ei ole syypää tämä varsinainen raatajakansa. Syy on ylimystössä, pääomanomistajissa, jotka kansalle lakia laativat ja sen olemassa oloa johtavat. He ummistavat silmänsä ympärillänsä vallitsevalle kurjuudelle ja puutteelle, kun vaan itse saavat nauttia elämän mukavuudesta ja yltäkylläisyydestä. He panevat toimeen loistavia juhlakemuja ja juominkeja muka hätääkärsivien hyväksi, samalla kun kansa leivän puutteessa kituu ja kuolee.

Tämä on vaarallista näytelmää. On sopimatonta etenkin semmoisena aikana kuin nyt — näytellä tällä tavalla kansan edessä muka hyväntekijän osaa. — Mutta hyvät veljet ja siskot! Kansan on jo aika tehdä tästä näytelmästä loppu. Meidän on lyötävä „käsi kätehen, sormet sormien lomahan", ja ryhdyttävä itse asioitamme johtamaan, sillä „puulla toinen toisen asioita ajaa". Sen me voimme tehdä parahiten liittymällä yhdistyksiin, jossa panemme ihmisyyden nimessä vastalauseen moiselle menettelylle.

Kellot, korjaukset ja silmälasit halvimmalla. Parhaita Sveitsiläisiä kelloja halvimmalla. Herättäjiä 5: 50 jousi 2: 25, lasi 60 penniä.

Axel Johansson

Itä-Heikinkatu 3, pharakennus. T. 2419.

taan perin niukat palkat, nimittäin 12—15 markkaa kahdelta wiikolta, waikka löytyykin toisia työlajia, joista saa paljoa paremman palkan.

Mikfi isäntä näin kurittaa tämän työlajin suorittajia, en tiedä. Pitäisipä isännän käsittää, että elää sitä täytyy näidenkin, mutta ei sillä palkalla elä. Siksipä olikin kymmenen näitä wähäpalkkaisia sanonut itsensä irti tehtaasta, kun palkkoja ei pyynnöstä kohotettu.

Yksi tämän seudun työwäen hywiä puolia oli sekin, että ainkin tällä kerralla saawuttiin kokoukseen täsmällisesti. Jo ennen puheen alkamisaikaa oli suuri joukko paikalle saapuneita. Puhuin noin kolmatta tuntia. Ei pitkästynyt yleisökään, koskapa paikoillaan pysyiwät, wieläpä jäi aikaa kirjallisuudenkin ostoon. Parhaat kaupat teinkin täällä, werraten yhden illan tuloihin. Wieläpä ewästettiin mies saattamaan yli järwen, toisille markkinoille. Tämänlaisissa paikoissa on työwäenpuhujan toimi siedettäwää; woisi sitä näissä oloissa jatkaa kuinka pitkälle tahansa. Mutta tällainen onnen aika on näillä matkoilla harwinaista ja lyhyt. Niin oli minullakin. Seuraawana aamuna alkoi wenematka yli Osmojärwen, Warkauden tehtaalle. Tämä reitti on ehkä maamme kauniimpia paikkoja. Kapea wesi, molemmin puolin mitä kauniimmat rannat, satalukuinen saaristo edessä ja takana. Loppupuoli wesimatkaa oli pitkin jokea, joka oli niin kaita, että hywin ylettyi airolla kurottaa weneestä kumpaiselleKin rannalle.

Wesitien päätyttyä alkaa noin 7 kilometriä maantietä, jonka käytyäni saawuin Warkauteen. Heti perille tultuani aawistin pahaa, kun ei lähettämiäni ilmoituslippuja näkynyt missään. Henkilön, jolle kirjeeni olin osottanut, kyllä löysin mutta postineiti ei antanut sitä hänelle, kun paikkakunnalla oli toinenkin saman niminen. Tästä syystä ei postinhoitaja toimittanut kirjettä kummallekaan samannimisille, waan seisotti sitä postikonttorissa toista wiikkoa, kunnes itse käwin sen hakemassa. Suurin syy asiassa kuitenkin oli se, että kirjeen kuoressa oli „K. Herra". — Olisi pitänyt olla: Työmies j. n. e., sillä arweluja oli syntynyt tokkopa työmiehelle tarkotetun kirjeen kuorelle pannaan „herra". Kun postineitiä huomautin kirjeen wiipymisestä, työnsi hän syyn työmiehen niskoille sanoen: „Eiwät ne osaa selwittää oikein nimeänsä".

Kun työwäki oli kaikki työssä, täytyi koko hommat jättää iltaan, että sain wähän opastusta paikkakunnan oloihin. Walitellen selwittiwät työmiehet, että isännistö ei suwaitse mitään yhteisiä harrastuksia. Takawuosina oli paikkakunnalla ollut tehtaantyöwäen nuorisoseura, oma laulu- ja soittoseura sekä wielä näytelmäseurakin. Kaikki nämä hajotti isännöitsijä, nyt jo kuollut, sanoen: „soittokunnan saatte pitää, muuta ette". Mutta kun muut harrastukset loppuiwat, loppui soittokuntakin, ja nyt ei täällä ole mitään henkisiä rientoja, huolimatta siitä että kansaa on yksillä paikoilla paljon, ja toiminta siis olisi hywinkin helppoa. Työwäen henkistä wapautta kahlehtiwan opin owat nykyiset tehtaan herrat perineet entiseltä isännöitsijältä, ja käytäwätkin he tätä hirmuwaltaansa siihen määrin, ettei työwäki tehtaalla uskalla kokouksiin tulla eikä yhteen liittyä. Mutta työwäki tunsi sentään, että paikkakunta oli muihin liikepaikkoihin nähden jäänyt paljon jälelle. Siksipä olikin tällä kertaa koko runsas kuulijakunta saapunut esitelmääni kuulemaan. En odotanutkaan sellaista tulosta. Puhelin minkä parhaiten taisin rahawallan keinottelusta ja työwäen sortumisesta kilpailun edessä. Kun paikalle oli saapunut muutamia „puoliwillasia, joita epäilin wastustajoiksi, ehkäpä syyttä, niin puheeni loputtua kehoitin, että ne, jotka owat johonkin kohtaan tyytymättömiä, ryhtyisiwät nyt asiasta keskustelemaan, kun minä olin paikalla, etteiwät minun mentyäni ala wakuutella, että se mies puhui paljasta pötyä ja walhetta j. n. e. jolla tawoin usein käytetään hywäkseen paikkakunnan työwäen heikkoa tietoa työwäen asiasta. Kehoitusta seurasikin eräs paikkakunnan opettajatar, joka pyysi yleisöä pysymään paikoillaan, ja astui suoraan minun eteeni, sanoen: Te annoitte luwan siwullisten tekemiin muistutuksiin. — Myönsin niin tehneeni. Hän alkoi sitten selwittää kantaansa, myöntäen että olin oikein kyllä puhunut, mutta koska toin esille yläluokan työwäkeä kohtaan tehtyjä sortotoimia, niin olisi minun myös pitänyt tuoda esille sen hywiä puolia. Ehkä hän oli oikeassa. Woi olla että tälläkin luokalla, ainakin jollakin sen yksilöllä, on hywiäkin puolia työwäen luokkaa kohtaan. Puheessanikin mainitsin niistä. M. m. sanoin: „Kiitos niille miehille, jotka suomalaisen kirjallisuuden alkuunpanijoina ja lewittäjinä owat suuria tehneet työwäen herättämiseksi!" Pyysin neidin yleisesti mainitsemaan niistä yläluokan hywistä puolista, että kerrankin saadaan kuulla, mutta sitä hän ei tehnyt. Pienen wäliajan kuluttua ryhdyttiin keskustelemaan perustettawasta yhdistyksestä. Päätettiin yksimielisesti, että se perustetan. Mutta kun piti walittamaan sääntöjen laatijoita, ei löytynyt tehtaalaisissa sitä, joka olisi rohjennut ottaa toimeen osaa. Niin pitkälle oli Warkauden tehtaan isännistökin mennyt työwäen wapauden sorrossa, että täytyi pelätä työstä poispanoa, jos kansanwalistukseen ottaa osaa. Ehkäpä työwäki pelkäsi syyttäkin. Jos niin oli laita, olisi isännistön ollut näyttäminen, että pelko oli aiheeton. Pulasta selwittiin kuitenkin, kun paikalle oli saapunut eräs aatteissa ennenkin mukana ollut räätäli Stålhammar. Hän lupasi ottaa huoleksensa sääntöjen laadinnan ja toiwoi saawansa apua tehtaan työwäeltä, joka kyllä woi auttaa, kun waan ei julkisesti walita. Kun sääntöehdotus on tehty, kokoonnutaan uudelleen niitä tarkistamaan ja sitten lähetetään ne Suomen ruotsalaisen työwäenliiton wahwistettawiksi.

Onnea uudelle yritykselle!

„Hän on sosialisti", kuiskaili ylimystö keskuudessaan, mutta parooni änkyttäen hätääntyneenä huudahti:

„Te e-tte sa-saa y-yllyttää kansaa! Pois täältä, taikka muuten minä annan teidät kruununmiesten käsiin."

Puhuja lopetti rauhallisena, värähtelevällä äänellä seuraavin sanoin puheensa: „Noiden kuihtuneiden, rääsyisten äitien, leskien ja orpojen vaivat ja valitukset vahvistakoot koristelemattomain totuuden sanojeni voimaa, että ne kykeneisivät pehmittämään tunnottomain, paatuneiden vallassaolijain sydämiä kuuntelemaan kansan syvien rivien ääniä."

Parooni poistui seurueineen vihasta säkenöitsevin silmin, mutta rahvas kyynelsilmin riensi puristelemaan puhujan kättä kiitokseksi.

Yksimielisyys on voimaa

Oulusta Aawasaksalle.

Pieniä piirteitä matkan warrelta.

Maanantaiaamuna oli kylmä sade hauskuutta rakastawien turistimatkailijain sydämiä wirkistämässä, kun rapaista tietä rääpittiin laiwalaiturille ja kuraisine pyörinemme kawuttiin „Pohjolan" kannelle, jossa oli aikomus meritse matkustaa Tornioon. Eikä se pelkästi aikomuksesti jäänytkään, sillä muutamien pitkien tuntien kuluttua keinuttiin ulapalla aukealla pohjoisen tuulen puhaltaessa kokasta.

Matka kului siinä miten kuten hauskasti mitään erikoista tapahtumatta. Jokunen kituutti harppua, toiset löiwät korttia, jolloin tuntuiwat olutpullotkin olewan pelissä, kolmannet weteliwät tietämättöminä pahasta maailmasta hengellisiä lauluja jostakin „Siionin kanteleesta". Ja niin meni päiwä — joka jo puolilta wirkistyi paisteiseksi — kuin nukkuneen rukous. Illalla laskettiin Tornion laituriin kowassa wastawirrassa. Kemissäkin kokotettiin laiwa muutamaksi puolitunniksi, jossa kipakapaa kerittiin käydä pientä mutta edistywää kaupunkiakin katsomassa.

Kun kerta Torniossa käydään, on aiwan wälttämätöntä käydä Swea-äidin Haaparantaakin katsomassa. Erirotuiset kaksoset on toisiinsa yhdistetty kapealla puusillalla, jossa 5 äyriä takseerataan jokaiselta ylimenijältä. Pian saa kukkaroonsa kolikoita, joiden arwo äkkinäiselle on wähän niin näin, waan joita täällä päin käytetään aiwan sekaisin. Ei kauan kun oli pieni mutta aika siewä kaupunki pyörän selästä tuttu ja niin ajettiin kapeata siltaa isänmaahan tullimiesten tuikeista katseista wälittämättä. Torniossa wetää enin huomiota tuo tuiki teräwä kirkon huippu, joka tulewaisuudessa ilmassa purjehtijoille woi käydä waaralliseksikin.

No niin. Sitten roomulla mantereelle, jossa oltiin aika kohteliaita ylikuljettaessa, kun paria miestäkin „passiwat" suurilla lautoilla, eikä maksukaan ole kallis.

Alkoi maantien mittaus, joka kyllä saapi hien hattuun ja jota kapea, wasta karitettu tie lisäsi. Hauskinta täällä on tien waihtelelu, joka näytteli mitä ihanampia maisemia, rehewä kaswullisuus joka paikassa, joka suinkaan ei näytä olewan sopusoinnussa „pohjolan karun luonnon" kanssa, kuten sanotaan.

Maanlaatu on mitä parasta ja wiljelykset aikamoisia, erittäinkin heinänkaswu oli rehewää. Kaswitarhawiljelyksiäkään ei puuttunut. Poikkesimme alkutaipaleesta erääseen taloon juomaan. Astuimme 5—6 syliseen tupaan, jota siwumennen sanoen maalattuine seinineen ja lattioineen olisi luullut joksikin nuorisoseuran juhlasaliksi. Isäntä — lihawa kuin lohiporwari — tuli wastaamme ja sanoi kyllä juotawaa olewan, jahka akkawäkeä löytyy.

„Ei tähkään paikkaan ole koskhaan kewäthalla osannut, eikä usein syksyllä-kään hätyyttele", wakuutti hiukan itserakkaasti painawa isäntä, kun olimme asiaa tiedustelleet. Ja kun tuli tulliwarkaudesta puhe, niin kehahti wiekas ilme silmissä, jotta kyllähän sitäkin woi „tehhä" joka osaa ja tuntee perinpohjin paikat. Sanoi wartijoita olewan melkein silmäkantaman päässä toisistaan pitkin rajaa.

Ei olisi otettu maidosta maksua, waikka joimme mitä nahkat sietiwät.

Kiewaritalot yleensä oliwat hywinwoiwan näköisiä, eikä elämä suinkaan kitustelemiselta näyttänyt. Kaikkea on wiljalta ja yltäkyllin ja isäntä käwelee paitahihasillaan, näyttäen toimittawan jotakin paremmin ajankulukseen kuin töiksen. Tosin täytyy ottaa huomioon, ettei Juhannuksen aika ole maamiehen kiireimpiä.

Tämmöinen kuwaus woi kyllä olla hywin suuresti wäärä, sillä matkailija, joka majataloissa wain käypi, ei tiedä ollenkaan siitä elämästä, mitä woi olla mataloissa majoissa syrjemmillä perukoilla. Ainakin ne johonkin määrin warjostawat sitä kuwaa, joka pinnaltaan on niin loistawa.

Ylimalkaan oltiin jotenkin kohteliaita ja matkustajain pyynnöt täytettiin. Mutta on epäkohtiakin, waikka ei suinkaan ennen kuulumattomia. Jos sattuu nimittäin jälempää taloon tulemaan semmoinen n. s. paremmoinen, niin häntä — kauniisti kyllä — heti riennetään palwelemaan, ja ennemmin tullut saa kauniisti odottaa. Hän saa waikka sarwet päähänsä, niinkuin sanotaan. Ala-arwoisempi syrjäytetään ja „passataan" häntä wasta sitten kun herraswäeltä jää aikaa, waikka tämmöinen kulkewa herraswäki woi olla niinkin „siini" jotta pesettää ruokapöytään asetetut näköjään puhtaat juomalasit toiseen kertaan.

Eräässä kiewarissa esim. oli hienoa wäkeä siihen määrin, että olipa niin näin saiko pienintäkään palwelusta, kun talon wähäisellä wäellä oli täysi työ — suokaa anteeksi — kylläisiä palwella. M. m. täytyi yöllä kärsiä janoa, kun ei wiiden miehen yöhuoneesen oltu warattu ollenkaan juomawettä. Käytännöllisiä lahjojamme ja waatimattomuuttamme saanemme kiittää siitä, että pulasta pelastuimme juomalla pesukaapista käyttämättömän silmänpesuweden. Poronlihaa on pohjolassa wiljalta ja se janottaa.

Erästä taloa — ei kiewarla — Aawasaksan juurella woisi siinä suhteessa kowasti moittia, ettei matkustajille pidetä juotawaa tarjona.

Ja sitten Aawasaksalle. Hienosessa sateessa kiiwettiin pystyä mäkeä wuoren rinnettä, joka kyllä jalkoja kysyi. Auringosta! ei ollut tietoakaan, mutta joka tapauksessa on mahtawa näköala Aawasaksalta, jolloin sieltä nähdä woi, sillä nyt hieno sadeuswa ei ainoastaan pimittänyt taiwasta, waan wieläpä teki mahdottomaksi alaskinpäin kylien ja maisemien ihailemisen. Puoli-iltaan kuitenkin selwisi jonkun werran. Suuremmoisen waikutuksen tekee seinä jyrkkä pohjoisrinne huimaawassa korkeudessa. Tasankoon tottuneelle pohjanmaalaisen silmälle siinä on paljon „yliluonnollista".

Mutta nyt ei ollut hauska ohuessa kesäpuwussa ja pyöräilemisestä hiestyneenä seisoskella pienessä pakkasessa. Kurjempaa Juhannusyötä siinä suhteessa tuskin muistan. Kuitenkin oli sirosti rakennetussa pawiljongissa siksi suojaa, että kahwia juoden toimeen tuli, waikka sekin oli hoikalle kukkarolle liian kallista lystiä. Kaksinkertainen hinta näette.

Joitakin juopuneitakin näkyi.

Tapana kuului olewan paikkakuntalaisilla Juhannus-iltana kokoontua Ruotsin puolella olewalle Luppiowaaralle, jossa nuoriso huwittelee. Ei ollut aikaa siellä käydä, waikka kehuiwat sieltä olewan kauniimman näköalan kuin Aawasaksalta.

Kesäöistä aurinkoa emme nähneet, mutta näimme paljon muuta, joka on tarpeellista tietää. Eräs huwimatkailija Kemin radalla tullessa sanoi, ettei hän koskaan ole osannut tuommoiseksi peräpohjolaa kuwitella, kuin se on. Samaa sanon minä. Lapin rajoilla luulee tapaawan ainoastaan wilua ja nälkää, mutta siellä tapaa warallisen, hywinwoiwan kansan, joka monessa suhteessa woi olla esikuwana Etelä-Suomessakin asujille.

A—r.

Ulkomaalta.

Tulevien Saksan waltiopäiwien sosialipolitinen tehtävä.

Kolmesta miljoonasta sosiali-demokratista ja heidän kaswawasta parlamentaarisesta wallastaan on suorana seurauksena, että työwäen suojeluslain säädäntö tulee saamaan uutta wauhtia. Tämä onkin kansan tahto, se tuli selwästi wiime waaleissa näkywiin.

Waalikokouksissa owat kapitalistien puhujat walittaneet sosialistien „liiaksi kiirehtiwän". Työmiehelle tapahtukoon mitä hywänsä, kunhan porwaristo saa olla rauhassa. Kulunut waltiopäiwäkausi 1898—1903 osottaakin täydellistä tyyntä wakawien sosiaalisten muutoksien suhteen. Jopa luonnollisimmatkin työmiesten suojeluswaatimukset on aiheettomana hylätty. Kapitalistit owat kaikin tawoin koettaneet imeä työmiehen woimat ja rahat ja on sen sitten tehtyään heittänyt työnraatajan kuten käytetyn kalun ainakin nurkkaan — kurjuuteen kuolemaan — wanhuuseläkerahastoa kansa kaipaa. Kapitalistit owat kuitenkin korottaneet yhä elintarpeitten hintaa ja elämän ehdot owat käyneet korkeitten tullien tähden waikeammiksi.

Kaikilla aloilla on työwäen suojeluslain säädäntö tarpeellinen ja wälttämätön ja nyt tulee sosialistien päästyään ohjaksiin käydä siihen tositoimella käsiksi. Sen tulee muistaa welwollisuutensa.

Normaalityöajan määrääminen on sosialistien tärkein waatimus. Jo w:na 1890 keisarillinen asetus Saksassa sääsi „että työaika ja työnlaatu on niin järjestettäwä, että terweydenhoito, siweellisyyssäännöt, työmiehen taloudelliset tarpeet sekä hänen oikeutensa tasa-arwoisuudesta lain edessä tulewat waarin otetuksi. Heikkoja kokeita on waan kuitenkin tehty näidenkin säännösten toteuttamiseksi. Hallitus ei ole mitään tehnyt eikä yksikään tähän astisista wallassa olleista puolueista tämänkään asian auttamiseksi. Sosialistien welwollisuus on nyt ryhtyä asiaan: säätää normaalityöaika alutsi korkeintaan 10-tuntiseksi pyrkien 8 tuntiseen.

Monissa toimissa käytetään naisten työtä ja turmellaan heidän heikko ruumiinrakennuksensa. Naisten käyttö työssä on wuosi wuodelta lisääntynyt. Wuonna 1895 oli Saksan tehtaissa työssä 664,126 naista, tänä wuonna heidän lukunsa jo on 847,987 tahi siis lisääntynyt 27 %. Herraskailta waltiopäiwillä on kuitenkin puuttunut kyllin lujaa tahtoa seisauttaa tuon luwun suureneminen sillä eihän koira koiran hännälle polje, eikä edustajatkaan walitsijoillensa wastenmielisiä lakeja laadi. On siis sosialisteille työtä tässäkin.

Samoin ei edisty nuorukaisten ja lasten suojelus. Waikka poikien käyttö työssä w:sta 1888—1901 on lisääntynyt 169,000:sta 214,000:een ei hallituksen sosialipolitiikka kuitenkaan ole saanut heille edes 8-tuntista työaikaa säädetyksi. Työtä he owat saaneet tehdä 10-tuntia, mutta kuitenkin wähää ennen waaleja keskuspuoluelaiset ja kansalliswapaamieliset ikäänkuin kilwalla saawuttaakseen työmiesten suosion herättiwät taas kysymyksen 18 wuotta nuorempien työssä pitokiellosta, waan eiwät kuitenkaan hiisku työpäiwän pituudesta.

Wiime waltiopäiwillä saatu lasten suojeluslaki on kuitenkin ollut enemmän warjokuwa pykälineen kuin arwokas laki. Työwäen suojelus tämän lain mukaan tunkeutuu perheeseenkin, joka tähän asti on pidetty „koskemattomana". Että tätäkään lakia ei ole noudatettu on itsestään selwä. Joka on oppinut imemään se kyllä omantunnon waiwoitta imee turwattoman lapsi raukankin elinwoiman. Kapitalistit owat waijenneet ja käyttäneet tilaisuutta tässäkin hywäkseen. Nouskaa sosialistit puoltamaan oikeuksia turwatonten!

Muutamien erityisesti lain suojaa tarwitsewien työmiesryhmien suojelus on alulla. Rakennustyömiesten suojeluslainsäädäntö rajoittuu pääasiallisesti siihen, että epäkäytännölliset ja epätäydelliset tapaturmawakuutussäädökset owat muuttuneet tarpeellisen tarkastuksen puutteessa lainwarjokuwiksi — kuolleeksi puustawiksi. Wuorityömiesten suojelus on samalla tawalla, jota wastoin tiilen polttajien suojelus on kokonaan laiminlyöty. He owat lain suojeluksen ulkopuolella. Wuoden 1904 alusta loppuu nykyiset määräykset. Tulewat waltiopäiwät eiwät silloin ole unhoittawat tiilinpolttajien turwattomuutta.

Työwäen wakuutuskysymys tulee myös astumaan esille. Taistelu alotetaan neljännen luokan taloudellisesti kurjan tilan parantamiseksi. Münchenissä pidetyn puoluekokouksen päätöksen mukaan tullaan toimimaan, ohjelmaan kuuluu: wakuutuksen ulottaminen kaikkiin työmiehiin; wakuutuksen yleistyttäminen; täydellinen itsehallinto; taistelu tauteja wastaan työmiesten wakuutusten kautta; paremmat tapaturmien torjumiskeinot; työmarkkinain järjestäminen; työttömyys wakuutus; leskien- ja orpojen turwaaminen.

Paljon on työwäen suojelus edistynyt jos nämäkin luonnollisimmat waatimukset saadaan tyydytetyksi. Paljon on sosialisteilla työtä ensi waltiopäiwillä; mutta työwäki ei ole toimetonna heittäytywä kesäkuun 16 p:n waaliwoitoista nauttimaan, waan on ponnistawa eteenpäin kunnes päämääränsä saawuttaa.

— **Paawin sairaus.** Roomasta heinäk. 7 p. Wiimeksi annetun sairauskertomuksen mukaan wietti paawi wiime yön unettomasti ja sangen lewottomana. Sen wuoksi, että wettä on kerääntynyt rintakehään, tulee leikkaus wälttämättömäksi. Sen toimittawat lääkärit päiwän kuluessa.

Paawin odotettawissa olewan kuoleman takia on kuningas siirtänyt matkansa Parisiin tuonnemmaksi.

Paawin howin prelaatit, aateliskaarti ja palatsin wartiosto owat koolla paawin huoneuston etuhuoneessa, odottamassa tapahtuwaa ratkaisua.

Omaisuutensa suhteen on paawi määrännyt, että siitä puolet on lankeawa hänen weljensäpojille. Toisen puolen owat he jo aikaisemmin saaneet.

Yleisen mielipiteen mukaan walittanee paawiksi kardinaali Sarto. Paawi Leokin on wiime päiwinä ehdottanut häntä seuraajakseen.

— **Loubet Lontoossa.** Presidentti Loubet saapui eilen iltapäiw. Wiktoria asemalle. Wastassa oliwat kuningas, prinssit ja wiranomaiset. Kuningas puristi sydämellisesti presidentin kättä, jonka jälkeen seurueet esitettiin. Kunniakomppanian saattamana meniwät presidentti ja kuningas wäkijoukon terwehtiessä Buckinghamin palatsiin. Illalla oli juhlapäiwälliset jolloin kuningas esitti maljan Loubetille ja lausui toiwowansa, että hän saisi Lontoosta mitä parhaan waikutteen. Presidentin wastaanoton tulkitsi kuningas todistukseksi siitä kuinka luja ystäwyys wallitsee Englannin ja Ranskan wälillä. Kuningas lopetti puheensa muistuttamalla, minkä ystäwällisen wastaanoton hän sai osakseen wiime matkallaan Parisiin. Wastauspuheessaan kiitti Loubet sydämellisestä wastaanotosta. Hän sanoi olewansa wakuutettu siitä, että hänen matkallansa tulee olemaan mitä laajimmat seuraukset ja että se lujittaa ystäwyyttä molempien kansojen wälillä.

— **Lewottomuus Makedoniassa.** Makedonian muhamettilainen wäestö on kowasti kiihottunut. Pelätään kapinan syttywän.

— **Wallankumouksen seuraukset Serbiassa.** Kuudennen jalkawäkirykmentin upseerit owat toimeenpanneet mielenosotuksen rykmentin siirtämistä maaseudulle koskewaa määräystä wastaan. Mielenosotuksen johdosta järkkyy sotaministerin asema.

— **Plauenin muurarien lakko** lewiää yhä laajemmalle. Muurarit owat wiimeiseen mieheen lakanneet työstä, tämän johdosta owat myös kaikkien rakennusten puutyömiehet jääneet työttä. Kuten tawallista on tässäkin lakossa poliisi työnantajien puolella.

— **Muurarimestarien liitto.** Eisenachissa on heittänyt työstä kaikki järjestyneet muurarit, koska eräänmestarin alueella työmiehet oliwat tehneet lakon. Tämä mestarien hirmuhallitus on synnyttänyt kaikkialla pahaa werta.

— **Hampurin lotjien kuljettajat** owat saaneet sowinnon aikaan isäntiensä kanssa. Kuitenkin työmiehet siitä ei paljon hyödy. Usea tärkeä pykälä työmiesten waatimuksista ei ole tullut huomioon otetuksi, jopa päinwastoin huonontunutkin. Näin käwi monin paikoin palkkaustariffissa.

— **Marinettessa,** Amerikassa ilmestywä Marinette Star lehti tietää kertoa, että professori Hoffmann, joka äskeisten erosi Iowan yliopiston lääketieteellisen osaston palweluksesta, olisi itäwaltalainen kruununprinssi Rudolph, joka 15 wuotta sitten ilmoitettiin surmanneen itsensä. Tätä luuloa wahwistaa se seikka, että prof. Hoffmann pakotettiin ottamaan eron toimestansa, kun hän kieltäytyi ilmaisemasta oikeaa nimeänsä, waikka myönsi että Hoffmann ei ollut oikea nimensä. Kruununprinssi Rudolph oli aikoinaan Itäwallan etewimpiä lääkäreitä.

Wielä tietää lehti kertoa, että prof. Hoffmann on käynyt Menomineessa, Mich., erään huomatun naisen luona, joka on itäwaltalaisen sotalaiwan komentajan sisar.

— Tila Genuan satamassa käy kuten t. k. 1 p:nä Romasta kirjoitetaan päiwä päiwältä wakawammaksi. Noin 3,000 järjestynyttä työmiestä on siellä nyt työtönnä, sillä hiilikauppiaat ja tawaranwälittäjät owat kaikki työmiehet heittäneet työstä ja tätä tilaa tulee kestämään luultawasti wiikkokausia. Kauppiaat tahtowat olla „herroja omassa satamassaan" t. s. tehdä yksityinen työmies kokonaan heistä riippuwaiseksi. He tahtowat nyt kurittaa ja owat wärwänneet köyhiä tietämättömiä miehiä 100 kappaletta töihinsä.

Erityinen konsistorium, kenraali Stefano Kanzio Garibaldin wäypoika, on asetettu wälittämään rauhaa waikka herrojen wastahakoisuuden tähden huonolla menestyksellä.

— Bulgaria ja Turkki. Eräät suurwallat owat Bulgarian wiime kiertokirjeeseen wastanneet, että Bulgarian on pysyttäwä alallaan, kun Turkki ei kuitenkaan suunnittele hyökkäystä. Ei ole sen wuoksi syytä warustella sotaa ja nostaa sotaräkeä jalkeille. Tämä wastaus on tehnyt rauhottawan waikutuksen hallitukseen ja yleisöön, ilmoitetaan Sofiasta. — Portti on muuten päättänyt laatia wallille wastanootin. Wääräksi ilmoitetaan tieto, että Kumanowoon olisi kerätty 30 pataljoonaa Omer Rudshi pashan armeijakunnasta.

— Wastustuspuolueitten edusmiehet Bulgariassa, jotka owat suuttuneet eräiden wirkamieslain pykäläin lakkauttamisesta, owat laatineet protestikirjelmän tätä hallitusmuodon wastaista tekoa wastaan. Kirjelmä lähetetään maaseudulle edusmiesten allekirjoituksia saamaan, jonka jälkeen se esitetään ruhtinaalle.

— Yhdysmaitain uusi sähkökaapeli Tyynen waltameren kautta on awattu käytettäwäksi wiime lauantaina. Johto käy Yhdysmaitoista Honoluulun kautta Filippineille.

— Ministeripula Japanissa on ollut tulossa. Tokiosta ilmoitetaan yleisesti uskottawan, että ministeristöä ei tarwita muuttaa. Hallitsija ei ole myöntänyt pääministeri Katsuralle eroa, waan antanut hänelle lyhyen loman. Pulan syy on, että tuntuu olewan waikeata tulewalla kulunkiarwiolla saada suoritetuksi jo walmiit rahalliset suunnitelmat.

— Neekerikysymys Amerikassa. Wiimeiset julmat lynkaukset ja neekerirauhat owat saaneet aikaan, että kysymys neekerien kulettamisesta takaisin Afrikaan on saanut yhä suurempaa wauhtia. Useiden satojen neekerien allekirjoittama anomus, jossa pyydetään määrärahaa neekerien siirtämistä warten Liberiaan, on äskettäin annettu Georgian lakiasäätäwälle kokoukselle.

„The National Coloured Immigration Association"-yhdistys on kokouksessaan Montgomeryssä, Alabamassa päättänyt pyytää kongressilta 100 milj. dollaria samaan tarkoitukseen.

Muuan „Chicago Tribune"-lehden kirjeenwaihtaja, joka parailaan on matkoilla etelämaitoissa, on kirjoittanut sieltä kirjeen, mis

Ilmoituksia maaseuduilta.

Arvoisat aatetoverit huom.!

Olen awannut uuden kahwilan Punasenlähteenkatu 2, Wiipurissa Rehtori Bergrothin talossa ja pyydän sulkeutua arwoisien aatetoverien suosioon ajanmukaisilla ja siistillä huoneilla, monipuolisesti warustetulla tarjoilulla ja kohteliaalla palweluksella.

Kunnioittaen
Mimmi Kontulainen.

sä hän kertoo, miten orjuus taas on alkanut voittaa alaa.

Hän selittää, että muutamilla seuduilla orjuus on jo täydessä voimassa. Neekerit eivät saa lähteä viljelyksiltä hankkiakseen työtä muualta; heidän ei myöskään sallita matkustaa rautatiellä. Jos he selittävät taudin vuoksi olevansa kykenemättömiä työskentelemään, saavat raukat piiskaa aivan samoin, kuin entisinäkin orjuuden aikoina. Tällainen orjuus on lain hyväksymä jo Georgiassa ja Alabamassa, missä laki säätää, että valkoinen mies, joka maksaa neekerin puolesta sakot, saa pitää tämän omaisuutenaan, kunnes velka on työllä maksettu. Tätä lakia käyttävät valkoiset kaikin tavoin hyväkseen ja langettavat neekereitä mielivaltaisesti sakkoihin kaikenlaisista pikkuseikoista usein vielä aivan väärin ja syyttömästi.

Ranskan finanssit.

Rouvierin tuloarvioehdotus.

Raskan hallitus on äskettäin kamarille esittänyt kulunkiarvioehdotuksensa tulevaa vuotta varten. Paitsi tulo- ja menoarviota oli siinä myöskin tärkeä reformi, joka jo kauvan on ollut päiväjärjestyksessä, nimittäin irtaimisto-, sekä akkuna- ja oviverhojen vaihtaminen yleiseen tuloveroon. Ranskan verotusjärjestelmä on pysynyt muuttumattomana Napoleon suuren ajoista saakka. Tämä korken ikä ei kumminkaan ole virheettömyyden merkki. Ovi- ja akkunavero sotii terveyden ja tulenvaarattomuuden ensimäisiä vaatimuksia vastaan. Kun ranskalainen keskimäärin maksaa 14 prosenttia tuloistaan veroa, maksaa työmies 20 prosenttia. Enemmän kuin puolet Englannin veroista ovat välittömiä, Ranskassa nousevat nämät verot tuskin $1/6$ osaan koko verokuormasta.

Enenevä tulovero on jo kauan aikaa ollut Ranskan vasemmiston ohjelmassa ja useissa vaaleissa on se saanut enemmistön puolelleen. Kamarin nykyinen esimies Bourgeois sai pääministerinä ollessaan tämän uudistuksen periaatteessa hyväksytyksi kamarissa v. 1896, mutta kysymys raukesi sillä kertaa senaatin vastustuksen takia. Jotenkin yleisesti oltiin silloin sitä mieltä, että yksityisien tulojen virallinen määrääminen tulisi loukkaamaan tärkeitä llikesalaisuuksia ja muutenkin jäämään hyvin puutteelliseksi. Varattomammat luokat lykkäsivät yleisen äänioikeudnn avulla koko verokuorman varakkaampien hartioille ja järkyttivät siten elinkeinojen taloudellista parannusta. Niin kauvan kuin verot suoritetaan entisten periaatteiden mukaan, voidaan olla varmana siitä, että jokainen maksaa osansa.

Rahaministeri Rouvier on nyt ottanut tämän asian uudelleen esille tavalla, joka ennustaa hyvää sen ratkaisulle. Hänen tunnettu kykynsä ja varovaisuutensa on jo takeena siitä, ettei hänen ehdotuksensa ole keskentekoinen. Hän on koettanut saavuttaa verokuorman tasaisempaa jakoa veroja lisäämättä ja turvautumatta nousevaan veroprosenttiin, joka voisi olla vahingoksi tuotannolle. Vuotuinen vero on ehdotettu vastaamaan kolmen päivän tuloja ja on asetettu $1\,1/2$ prosentiksi 500 mk suuremmista tuloista. Alle 20,000 mkn tuloista maksettaville veroille myönnetään alennusta siten, että vero alle 1,000 mkn tuloista on kokonaista 85 % pienempi. Alennus pienenee sitten vähitellen 20,000 mkn tuloihin sakka, jolloin se tekee vaan 10 prosenttia. Suuremmista tuloista maksetaan vero vähenemättä.

Huomattava omituisuus tässä ehdotuksessa on se, että siinä otetaan huomioon paikalliset olosuhteet ja elannon kalleus asutuksen tiheyteen nähden. Kokonaan verosta vapaa tulo, joka niissä kunnissa, joissa on alle 2,000 asukasta, on 500 mk, kasvaa ta-1,600 markkaan kunnissa, joiden asukasluku on 30,000 ja tekee se Pariisissa 2,000 markkaa. — Alle 16 vuotta vanhat lapset otetaan tässä myöskin lukuun. Tulot arvioi verotarkastaja, pormestarin ja parin muun kunnallisen virkamiehen avulla. Verotetulle on myönnetty 15 päivän valitusaika.

Tämän henkilöveron ohella ehdottaa Rouvier asuntoveron, joka tekee 4 prosenttia vuokrassa. Tässäkin otetaan huomioon paikalliset y. m. olot.

Kamarin enemmistö on suosiollisesti ottanut tämän tärkeän ehdotuksen vastaan. Hyviä toiveita sen onnellisesta ratkaisusta ensi syksynä on siis olemassa.

Rouvier on onnistunut saamaan meno- ja tulopuolen vuoden 1904 kulunkiarvioehdotuksessa menemään tasan ilman uusia veroja. Säästöjä on hän saanut syntymään osaksi sanomalla irti kauppasopimuksen Brasilian kanssa, osaksi muulla tavalla. Valtion tulot ovat muuten viime aikoina monesta syystä kasvaneet. Kuluvan vuoden 5 ensimäisenä kuukautena oli tuloja 32 milj. mkaa enemmän kuin kulunkiarvioon oli otettu. Mahdollisen ylijäämän ehdottaa Rouvier käytettäväksi Ranskan valtiovelkojen lyhennyksiin.

Liian aikaseen ei tämä lyhennysehdotus suinkaan ole tehty. 50 vuodessa on Ranskan valtiovelka kasvanut 6 miljaardista 30 miljaardiin eli $1/5$ osaan koko maailman valtiovelasta. Jokainen ranskalainen on keskimäärin velkaa 800 mk., jokainen englantilainen 300, jokainen amerikkalainen ja jokainen suomalainen ainoastaan 48 mk. Ranskan menopuoli on 25 vuodessa noussut $1/3$ osalla, valtion obligatsioonit ovat v:sta 1898 saakka alenneet $103_{,55}$:stä $99_{,75}$:teen ja ovat nyt ensi kertaa pitkään aikaan nimellisarvossa. Monta keinoa tarvitaan, ennenkuin Ranska pääsee näistä veloistaan väljemmille vesille.

Vaikka ranskalaiset huokaavatkin raskaan verokuorman ja huonon finanssijoudon alla, täytyy meidän kumminkin muistaa, että heillä on leveämpi selkä kantamaan kuin kellään muulla kansalla. Paljon tärkeämpi, kuin se tavaton kansallisomaisuus, joka tekee Ranskan Euroopan pankiksi, on pääomien kansanvaltaistuttaminen, ja Ranskassa on päässyt niin suureen voimaan. V. 1870 oli 2 miljoonalla ranskalaisella yhteensä 711 milj. mk. yleisissä säästöpankeissa. V. 1901 oli tallettajia 11 miljoonaa ja säästöjä 4,429 milj. mk. Ranskan maa on jaettu 8 milj. omistajalle. Valtio-obligatsioonien $1/2$ milj. haltijasta on $2/3$ vähemmän kuin 20 obligatsioonia. Sama omaisuuden leviäminen huomataan pankki- ja rautatieosakkeidenkin alalla. Yksdessätoista miljoonasta valitsijamiehestä on vähintäin 9 milj. pikkukapitalistia. On laskettu, että uuras ranskalainen säästäväisyys kokoo vähintäin 1,500 milj. mkaa vuodessa.

Kansan keittiössä.

Hra Kössi Koskinen on jo wuosia ollut tunnettu työwäen keittiöiden puuhaajana. Tuonoin lauwantaina oli iso ilmoitus erään sellaisen awaamisesta talossa n:o 14 Heikinpuiston warrella. Uteliaisuus weti katsomaan, miten nyt oli huoneustossa, jossa ennen oli kurja kapakka, Kaupungin kellariksi tutsuttu. Keskirakennukseen oli tehty uusi owi. Siitä pääsi tarjoiluhuoneeseen. Pitkä tarjoilupöytä on myöjättären ja ostajain wälillä. Ostaja saa walita seinällä olewan luettelon mukaan rawintoannoksia, ottaa haluamansa ja wiedä syömähuoneisiin. Niitä on oikealla yksi iso, wasemmalla kaksi, tilawia nekin. Huoneiden seinät äsken werhottuja, kalustona kussakin pitkät, lakieratut ruokailupöydät ja penkit. Puhdasta ja waloisata sisällä. — Hra isännän luwalla tutustumme liikkeen rouwaan. Hän on perin tarkannäköinen ja katselee sankaisten lasisilmien takaa teräwästi. Kohteliaasti sallii hän meidän, julkeina, sanomalehtineekereinä kun tunkeillaan, päästä kaikkein sisimpiin. Keittohuoneita on kaksi. Toisessa kolme suurta kamiinapataa, joissa walmistetaan enimmän tarwittawia keittoja. Saamme tietää että ne padat säästäwät tawallisiin werraten puolet puita. Kun samalla keittää paljo kerralla, niin halwemmaksihan ne walmistuskustannukset tulewat kuin pikkupadoilla tupruttaessa. — Toisessa keittohuoneessa on lewea uunilaitos. Kaksi hellaa rinnakkain. Siinä päällä jos jotain emäntäin tarwealaan kuuluwia laitoksia. Meitä kiiruhdetaan ihan syrjimmäisiin huoneisiin. Pari on tulewa palwelijattarille, pari liikkeen hoitajalle. Hoitotawoista kuulemme: kukakin Helsingin kolmessa keittiöliikkeessä on yksi wakituinen mies, joka pitää ruokailijat järjestyksessä, laittaa polttopuita, toimittaa tawaroita y. m. Naispalwelijat suorittawat ruokain walmistawisen ja tarjoilemisen. Eräs hra ylihoitaja, jolle me waltioasioihin perehtyneet annamme nimen „ministeri Helsingissä“, käy wuoron perään kaikissa kolmessa suuressa keittiössä, joten yhteinen tawarain toimittaminen menestyy hywin. Meillä olisi halu urkkia sisäisiä menettelytapoja, mutta liikeihmisten warowaisuus, jonka huomaamme sinnepäin puhetta kääntäessämme, aiheuttaa meidät jättämään koko „liiketekniikan“ urkkimisen.

Rouwalta saamme sentään kuulla, että heillä on Tamperella neljä täkäläisen kolmen lisäksi — siis 7 suurta keittiötä. Hän ja hra miehensä kahden owat yliwaltiaina ja omistajina, jakawat aikansa ollen milloin Helsingissä milloin Tamperella järjestämässä asioita.

— Paljoko yhteensä palweluswäkeä? Kolmekymmentä?

— Kuudettakymmentä . . .

Aha! Jo niin suuri lauma. Myös maatila kuuluu olewan ja sowelluwan hywin ruokalaitosten edistämiseen.

— Suuriko kuukautinen liikearwo?

Se tieto ei tule ulos; ainoastaan warowoinen wälähdys lasisilmäin takaa.

Meillä on syytä ainoastaan onnitella miljonäärin rouwaksi, sillä me arwaamme, että sitä kohti hra Koskinen rientää, kun hän on alkanut wähillä ja nyt jo maatilan omistaja, yli 50 palwelijan käyttäjä ja tuhansia — tuhansia — ruokawieraita saawa.

Menestyksen luemme suureksi osaksi hywän hoidon ansioksi. Älykäs järjestys, ruokien walintawapaus ja näihin astisten kurjain työwäen ruokalain rinnalla hämmästyttäwä tilawuus, waloisuus ja puhtaus wetäwät kyllä puoleensa.

Yhdistysten rientoja.

— **Tiilitsijäin a. os.** kokouksessa 6 p. t. k. otettiin ensin keskusteltawaksi wiime kokouksessa pöydälle jäänyt kysymys paikallisammattijärjestöön liittymisestä, waan jätettiin se tälläkin kertaa sikseen.

Pidettiin awonainen äänestys wiime kokouksen päätöksen muuttamisesta alimman palkkarajan alentamiseksi, jossa 14 äänellä 5 wastaan päätettiin pitää päätös lujana, siis 30 penniä alimpana neliömetriltä. Myöskin walittiin wiisimiehinen komitea eräille työmaille pyytämään palkan ylennystä, johon walituiksi tuliwat A. F Wallenius, K. Oriander, K Wilén, F. Leiwonen ja A. Lindroos.

Päätettiin perustaa työnwälitystoimisto osaston jäsenten keskuudessa, johon johtajaksi walittiin A. Lindroos.

Töitten wastaanottamisesta päätettiin ilmoittaa 3 lehdessä, nimittäin Työmiehessä, Suomettaressa ja Hufwudstadsbladetissa.

Tiilirakennuksien karmista päätettiin pitää 75 penniä alimpana palkkamääränä yksinkertaisimmista.

Länsisuomen Työmiehen awustaminen wedottiin mieskohtaisesti osaston jäsenten keskuudessa tilauksien ynnä muitten hankkimisesta painon hywäksi.

Perustettiin huwitoimikunta, johon walituiksi tuliwat A. F. Wallenius, A. Wallenius, P. Yletyinen, J. Jalkanen, P. Wornanen, H Pukka, P. Jalkanen, G. Oriander, A. Lindroos ja J. Lindroos.

Kysymys hautausapurenkaan perustamisesta jätettiin pöydälle.

A. L.

— **Kymin työwäenyhdistyksen** kokouksessa wiime sunnuntaina Sammolla keskusteltiin m. m. seuraawista asioista:

Puoluehallinnolta tulleiden kirjeiden johdosta päätettiin walita kolmemiehinen komitea laatimaan wastausta. Jäsenten waali tähän komiteaan jätettiin seuraawaan kokoukseen.

Sunilan häädetylle saha- ja lautatarha-ammattiosastolle päätettiin antaa kokoontumis-oikeus Sammolla samoina iltoina kuin pääyhdistyksellä on oikeus kokoontua siellä.

Oikeus- ja poliisijuttuja.

— **Lydia Mehtosen kuolema.** Niinkuin muistetaan, kuoli palweijatar Lydia Maria Mehtonen wiime lokakuun 18 p:nä Jywäskylän kaupungissa salonkikiwäärin laukauksesta. Epäluulonalaisena tähän oli leipurintyöntekijä Markus Petander syytettäwäksi sikäläisessä raastuwanoikeudessa, waan wapautti hänet oikeustodistusten puutteessa. Nyt on Waasan howioikeus, jonne juttu lykättiin, julistanut asiassa päätöksensä ja katsoo selwille käyneen, että Markus Petanden on laukaissut sen ampuman, joka on tuottanut Mehtosen kuoleman, minkätähden ja koskei kuitenkaan mitään tahallista siinä teossa woida lukea Petanderin syyksi, howioikeus on tutkinut oikeaksi, kumoomalla raastuwanoikeuden päätöksen, tuomita Petanderin pidettäwäksi 1 wuoden wankeudessa ja kruunulle korwaamaan lääkärin ja todistajain palkat 32 mkalla 88 p:nillä.

29 Antinkatu lähellä Hietalahden toria. **I. HOLMGRENIN** - - - Väri- & Tapettikauppa - - -
Kuivia ja öljyssä jauhetuita Väriä, Vernissoja, Lakkoja, Harjatöitä y. m. maalarin tarpeita. Puutervaa. — Rullakartiinia.

Sekatavaroita ja **Villalankaa** myydään kohtuullisilla hinnoilla Yrjönkatu 2.
Emil Lönnberg.

Huom.! Edullisin ostopaikka Huom.!
Siltasaarenkatu n:o 4
Kaikkia sekatavaroita halvimmilla hinnoilla:

Kahvia	1:50 p:iä kilo	Sokeria	Toppa — 95 p:iä kilo	Ryyniä	Riisi 45—60 p. kilo
	1:80 » »		Pala — 90 » »		Manna 40 » »
	2:— » »		Pöytä 1:— » »		Helmi 35—40 » »
	2:20 » »		Farino — 80 » »		Kaura 40 » »
	2:60 » »		Kristalli — 75 » »		Tatar 35 » »
	2:80 » »				Sago 1:— m. »

Tuoreita Luumuja, rusinoita, veskunoita ja vehnäjauhoja. Kankaita: miesten ja naisten, sukkia y. m. erittäin halvalla.
H. Malm.

Ilmoituksia.

Tästä päivästä 15 päivään
t. k. suljetaan iltasella klo 8, paitsi lauantai iltana klo 9
H. J. Holmström,
Pursimiehenkatu 21.

Ruokaa tarjotaan V. k. k. entisessä Ruokatarjoilussa Erikink. 4, E. Mattson.

N. L.
Arvoisat »Työmies»-lehden lukiat kysykää aina Leipuri Leinon entuudestaan hyväksi tunnettuja leipomon tuotteita.
Huom.! Jälleenmyyjiä otetaan lisää.
N. LEINO,
P.-Makasiinirk. n:o 4. Puh. 2 12

Pojat huomatkaa!
2:si tyttöä haluaisi kirjeenvaihtoon nuorten poikain kanssa. Vastaus 2:den viikon kuluessa mieluummin valokuvau kanssa t. l. k. nimimerkki Ilona 20 v., Ina 19 v.

Polttakaa ainoastaan alkuperäisiä „Työmies“ *paperossia, jotka valmistetaan hienosta Turkin tupakasta. Hinta ainoastaan 30 p. laatikko. Imukkeen kanssa poltettava.*
Tupakkatehdas „FENNIA“ Helsingissä. Telef. 26 51
Karttakaa Viipurilaista jäljennöstä.

Nuoret pojat hoi!
Meitä olisi neljä nuorta neitoa, jotka haluaisimme kirjeenvaihtoon poikain kanssa. F. R., M. H., N. J., S. S. Vast. t. l. k. viikon kuluessa.

Polttakaa ainoastaan alkuperäisiä „Isänmaa“ paperossia, jotka valmistetaan hienosta Turkin tupakasta. Hinta ainoastaan 25 p. laatikko.
Tupakkatehdas **„Fennia“** Helsingissä. — Telef. 26 54. —
Karttakaa Viipurilaista jäljennöstä.

L. A. Aspholmin Satulaseppä ja Verhoilialiike,
Helsinki, Kaivokatu 11. Puh. 27 63.
Hyvin lajiteltu varasto omassa tehtaassa valmistettuja satulasepän ja verhoilialiikkeen alalle kuuluvia tuotteita. Korjaustöitä toimitetaan huolellisesti. Työ hyvää ja halpaa.
L. A. Aspholm.

HUOM.! HUOM.!
Urheilupaitoja, Kravattia & Rusettia, Kauluksia, Kalvostimia sekä **rinta-** ja **kalvostinnappeja.**
Morsiamille:
Seppeleitä, harsoa, kukkia, silkkiä, samettia, silkki- ja **samettinauhoja, hanskoja, vanttuita, vöitä** ja **kaikenlaisia neulomatarpeita** y. m.
E. Niskanen, Vladimirink. 12.

Työväki! Uskokaa se, että ei missään ole sen edullisempi tilata jalkineita eikä laitattaa vanhoja kun J. E. Wiljasella, Kastrenink. 16. Hinnat halvat, työ vahvaa.

Uusi kansankeittiö Rantatie 3, Söörnäisissä saa ruokaa
10—15 p. annos.

Oskari Ahlgrénin räätäliliike
suljetaan arv. työväen suosioon.
Fredriksberg, huvila »Kuusisto» N:o 60.

A. Mannisen Räätälin- & Parturinliike
suljetaan Arv. Työväen suosioon, **Kallio 3 linja 17.** Telef. 21 01.

Kahvila „Väinölä“, Kasarmink. 44. P. 45 48

15 p. heinäk. 1 kyökki Kastrenink. 5, **isännöitsiä,** tav. 6—8 j. pp.

Palvelukseen halutaan.

2 jalkineen työntekiää saa työtä 3 linja 13.
A. Wickholm.

1:si luotettava ja taitava Naisleipoja
saa heti hyvän paikan kun lähettää palkkavaatimuksensa F. Raiteenelle, Porvoon höyrysaha.

Ammattiluettelo Helsingissä.

Parturiliike:
Gyllström, Vlad.k. 12, t. Annank. 32, Erik. 14.
Kivennäisvesitehdas:
B. W. Salonius, Fabianink. 20. T. 7 5 L.
Satulaseppä ja Verhoiliaiike:
J. V. Bergenström'in Lapset, Kaivokatu 9. Tel. 17 49.
Kauppiaita:
Ilma Siirtomaatavaroita ostetaan halv. **Strandbergiltä,** Kampin huv. 2, tel. 10 15.
Nahka- ja Jalkinekauppoja:
J. W. Seppänen, Simonkatu 2, Telef. 40 66. Nahkaa, Jalkineita, Venäläis-Amerikkalaisia Kummikalosseja ja parhaita Rukkasia.
Os. yht. G. A. Lesche Unioninkatu 45. Telef. 27 91. Myydään summissa ja vähittäin Nahkaa ja Jalkineita.
Saunoja:
Siisti sauna työväelle. Kansakouluk. 8.
Uudenmaan Sauna, Uudenm.k 13, t. 1085
TYÖVÄEN SAUNA, Vladimirink. 49.
Saunaa Perämk. 12 suositet. arv. yleis.
Hermannin Sauna-o.-yht. sauna Niittyk. 5
H. Tuiskunen, Kallio 4 linja 20. Puhelin 24 05.
Kellosepänliikkeitä:
O. y. J. F. Widemark Heikink. 14. P. 11 29.
Läkki-, pelti- ja vaskiseppä:
Kallio ja Koskisen Kupari-, pelti-, läkki-, rauta- ja vesijohtoliike Kallion 4 l. 16. Tel. 30 77.
Räätäliliikkeitä:
J. Kajander, Elisabetink. 6. Puh. 37 97
Pukimo- ja Osuuskauppa-Osakeyhtiö Ratakatu n:o 9. Telef. 15 05.
Leipuriliikkeitä:
Karl Lindfors. Antink. 32 ja Annank. 12.
Leipomo, 2:nen linja 9. Telef. 30 41. Edullisin kahviloille, jälleenmyyjille ja yhdistyksille. Haarakauppa ja maitomyymälä Alppik. 17.
J. E. HEINÄNEN.
Otto Virtanen, Pursimiehenk. 9. T. 11 77

Tilauksia ja ilmoituksia lähetettäessä, sekä ylipäänsä kaikissa asioissa konttorimme kanssa, toivoisimme mahdollisuuden mukaan, tavallisten postimerkkien sijasta saavamme kernaammin Postisäästöpankkimerkkejä.

Myytävänä.

Ompelukone Singerin käsinkäytettävä myydään 20 markasta ja kankaita y. m. Avissionitavarakaupassa 3 linja 5.

Hyvää maalaista maitoa 15 p. litra, Fredriksbergissä Hämäläisen villa n:o 36.

Kerrassaan hyviä **Huonekaluja** parhailla ehdoilla myy **Emil Kivi, Mikonk. 8**
Avoinna klo 9 a.—8 i. Ateneumin vieressä, pihan sisällä.

Palvelusta haluaa.

Oppiin haluaisi päästä rautateollisuuden alalle eräs 18 vuotias nuorukainen, vast. t. l. k. nimimerkille J. K.

Arvoisat Ostajat!
Kahvia, poltettua ja polttamatta;
Sokuria, keko-, pala- ja jauho;
Jauhoja, useampaa lajia.
Ryyniä, » »
Rusinoita & Veskunia y. m. y. m.
myy päivän halvimpiin hintoihin
Joh. Pelin.
Vaasank. 15

Vuokralle tarjotaan.

Kammarihuone vuokrataan 15 päivä Heinäkuuta 3 linja n:o 34 tr. 1.

8:san suutaria saa hyvän työkortterin Bulevardinkatu 6.

1 siivo nuori mies tai nainen saa asunnon Kastreninkatu 16 ovi 9. F. H. Vahlberg.

Asuntomatkustavaisille
Mikonkatu 19, vastapäätä asemaa, portista vasemmalla, alikerrassa
Salminen, Helsinki.

Halpahintaisessa
Kangas- ja Lanka-kaupassa
Hagnäsin hallin kulmassa on myytävänä Lasten, Naisten ja Miesten puku tarpeita.

Edullisinta on ostaa **Limonaadinsa K. Nystedt'iltä** Porvoo, Pietiläisen talo, Jokik.

Myy nahkaa ja jalkineita uskomattoman halvalla Annank. 6. Jokinen.

Vaatteita, jalkineita, huonekaluja y. m. uutta ja käytettyä irtaimistoa halvalla **M. Saarinen, Yrjönk. 11, tel. 27 85.**

Helsingin Työväen Kirjapaino 1903